II. évf. 1926. január 1. 2. sz.

LELKIPÁSZTOR

MAGYARHONI EVANGÉLIKUS GYAKORLATI HAVI FOLYÓIRAT

Felelős szerkesztő és kiadó:
Vértesi Zoltán
magyarbólyi ev. lelkész.

Társszerkesztő:
Kemény Lajos
budapesti ev. lelkész.

TARTALOM.

Ima Pestalozzi sirjánál. A svájci ünnepélyen elmondta: Kutas Kálmán zalaegerszegi ev. lelkész.

Megujhodás. Jel. 21, 3—5. Dr. Raffay Sándor ev. püspök.

Ujévi beszéd. I. Kir. 8, 6—14. Mesterházy Sándor.

Vizkeresztkor. Máté 2, 1—12. Botyánszky János.

Vizkereszt — missziói ünnepen. Beszédvázlat. Máté 2, 1—13. Mesterházy Sándor.

A pogány misszió. Máté 2, 1—12. Tyn.

Jézus gyermekkora. Vizker. u. 1. vas. Luk. 2, 41—52. Kemény Hugó.

Vizker. u. 3. vas. Máté 8, 5—13. Schöck Gyula.

Brown C.: Az ige hatalmában. Forditotta: N. K.

Képek és Idézetek. Irodalom és Művészet. Hirdetések. —

Szerkesztőség és kiadóhivatal MAGYARBÓLY, Baranya-m.

Előfizetési ár: egy hóra 1 1/2, 1 évre 18 ar. kor. - 306.000 kor.

EGYES SZÁM ÁRA 30.000 KORONA.

Angster József és Fia

orgona és harmóniumgyár Rt.

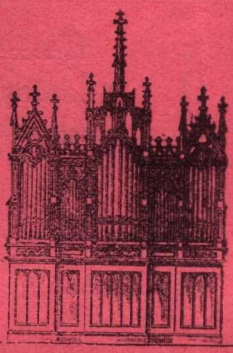

Pécs.

Készit uj orgonákat és harmoniumokat a legtökéletesebb rendszerben. Elvállalja orgonák átépitését légnyomatu csőrendszerrel, teljes javitásokat, tisztázásokat és hangolásokat.

Uj homlokzatsipokat a legrövidebb idő alatt szakszerüen készit.

I. Ima. Egyházi beszédek.

Pestalozzi sirjánál

(Elmondotta a Magyar Neveléstudományi Társaság által f. é. julius hóban Svájcban rendezett emlékünnepélyen Kutas Kálmán, zalaegerszegi lelkész. A svájci pedagógiai lap: Pestalozzianum, német nyelven közölte.)

Itt, egy oly férfiú sirjánál, kinek életét szent eszmék szolgálata emésztette fel, engedd óh Istenünk, hogy meglássuk azt a nagy, csöndes ragyogást, amely nemcsak ennek az országnak havas magaslatain reszket, de e nép történelmén is átárad. Mindenható, add, hogy lelkünk meglássa azt a csöndesen áradó fényt, amely a nemzet legnagyobb szellemeinek alkotásaiból kisugárzik, s e sírt is körülragyogja, mint visszfénye ama érzések és eszmék belső kincsének, amelyek a nagy halott lényét egykor betöltötték.

Engedd, Istenünk, hogy szólhassunk a Nálad nyugvó halott lelkéhez.

Rólad, rég megdicsőült lélek, nem azt mondjuk, hogy nagy szived volt, — te magad egy egyetlen nagy szív valál. A szív voltál, mely belső gazdagságát másoknak ajándékozta. Ruháddal betakartad a ruhátlan meztelenségét, ezüstödön kenyeret szerzél az éhezőnek, otthonod az elhagyottak menedékhelye volt. Fejedelmek kerestek fel Téged, ki király valál szellemed kifogyhatatlan gazdagságának erejében. Igy lettél Te szívvé — hazádnak, korodnak és a nevelésnek szívévé, mely nem halt meg, még egyre él és láthatatlanul munkálkodik.

Nem azt mondjuk mi Rólad, hogy szerettél, hiszen Te magad a szeretet valál. Kezed oly gyermekfejeket simogatott, amelyeket addig jóságos emberkéz még soha nem érintett, s ember-szeretet melegét soha nem ismert elhagyott gyermekeket csókolt meg ajkad.

Nem azt mondjuk, hogy csodálatos álmokat szőttél, — a Te egész életed — épp úgy mint az emberiség legnemesebbjeié — egy folytons szép álmodás volt. Lelked az álmok országában élt: a világot Isten országává akartad átnemesíteni. Eszméid a jövendő nevelés álmává lettek, amikor a lakóház iskolává válik, a tiszta szellem uralma szent hellyé változtatja az otthont.

Nem azt mondjuk: magas röptű szellem lakozott Benned, hisz Te maga a magasztos szellem valál. Személyiségedből még mindig ható erő árad ki. Szellemed benső lényege az a mustármag volt, amely fává növekedett és ágait kúlturvilágunk fölé hajtja.

Fenkölt halott, nevelésünk legnagyobb reformátora, Te a mi műveltségünk legnemesebb alakjai között foglalsz helyet, mivel Te a szeretet, a szív, a nagy álmodó, a magasztos szellem valál.

Minden mulandóság fölött álló szeretet Istene! add-e szent pillanatban éreznünk, hogy a halál e sírnál elhalványúl, a mulandóság erejét veszíti, hogy egy múlhatatlan érték van e földön, az, mit a szeretet alkot.

„Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múl;
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomúl,
Mely fennmarad s nőttön nő tiszta fénye,
A mint időben, térben távozik;
Melyhez tekint fel az utód erénye:
Óhajt, remél, hisz és imádkozik."

Megujhodás.

Jelenések 21. 3—5.

A felolvasott szentleckének minden egyes szava édes simogatással borul a földi élet küzdelmeiben kifáradt lelkünkre. Mint mikor az eltévedt vándornak útjára biztató fénysugár vetődik, mely nyugalmat igérő hajlék ablakából integet felé, vagy mint mikor a tanácstalanság emésztő vergődéseiben megcsendül édesatyánk nyugtató szava s ránk villan édesanyánk szemének szelid ragyogása: olyan édesen hangzik felénk az Úr ígérete.

Gondok özönében, bánatok gyászában hánykódó lelkünk előtt kedves álomképek gazdag sorozata kél fel biztató ígérettel s megfürdik lelkünk a színes álmok hullámos tengerében, mely fölött szétömlik a királyi széken ülőnek szava: **Ime mindent újjá teszek! És az Isten eltöröl minden könnyet a szemekről és a halál nem lesz többé sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom többé, mert az elsők elmultak.**

És nekünk olyan sok a fájdalmunk, mely szívünket szorongatja, rajtunk olyan mély a gyász, mely előzi lelkünk nyugalmát, köztünk alig van szem, melyben nem csillog a keserűség könnye: ezen a világon olyan sok a meghalt reménység, olyan sok az élettelen lélek, olyan sok az elföldelt megelégedés, az eltemetett boldogság és olyan gyakori a keserűség

panaszos kiáltása! Milyen jó, hogy most az Úr megújhodásról beszél minekünk. Legyen áldott mindörökké a királyi széken ülő, aki belekiáltja most e mi bajjal küzdő világunkba a biztató ígéretet: íme én minden újjá teszek!

1. Testvéreim az Úrban, világok omlottak össze bennünk és körülöttünk, trónok dültek romba, királyok lettek földönfutókká, hatalmasok lettek világszemetjévé, országok határai tolódtak el, irigyelt népek váltak koldusokká, bálványok omlottak porba, ideálok lettek nevetség tárgyaivá. Kiábrándulások és kijózanodások üresítették meg a lelkeket, alacsony ösztönök, kicsinyes szenvedélyek töltötték meg a szíveket. Új életcélok bontakoztak ki titkolt vágyakból, melyek régebben pironkodva borultak el a napfény elől s most hatalmas táborok zászlóin ragyognak hivalkodva. Pusztító indulatok árja söpri el a világ nyugalmát és az emberek békességét és mi tehetetlenül állunk e roppant viharban, mely végigsöpör az emberiségen.

Mindenki érzi, hogy ez az élet így türhetetlen. Mindenki látja, hogy a nagy világfelfordulás a lélek legszebb virágait: az álmokat, a reménységeket, a bensőséges örömöket tördeli halomra. Mindenki szeretné újra széppé, kedvessé, vagy legalább elviselhetővé tenni a földi életet. A nagy világégés óta az emberiség ideálistái, akik hisznek az újjászületésben, hisznek az emberiség megtérésében, hisznek a népek józan belátásra ébredésében és bíznak a feltámadásban: a világ különböző helyein évenként összegyülekeznek, hogy miként az orvosok és természettudósok a halandó test betegségeinek, úgy ők a halhatatlan lélek szenvedéseinek gyógyításáról tanácskozzanak.

Most is két ilyen tanácskozáson vettem részt a messze északon. Kinától és Japántól kezdve az Indiákon és a délafrikai capföldön át a hideg északig minden nemzet és minden, az evangélium lelkétől áthatott s így testvéri együttérzést ápoló keresztyén egyház elküldötte képviselőit e tanácskozásra. És mind azzal a jelentéssel jött, hogy sehol sincs zavartalan boldogság, nincs örömben fürdő szív, nincs gondtól és keserűségtől mentes lélek e földnek színén. Mind elhozta népe bánatát, nemzete vágyát, egyháza törekvését. Mindnyájának ajakán egyetlen sóhajtás lebegett: **megújhodás, megújhodás!**

És hangzottak bölcs beszédek, termettek szép gondolatok, kiült az arcokra a testvéries együttérzés jóleső készsége. De minden beszéden, minden gondolaton, minden érzésen egyetlen hang ülte diadalát, a királyi széken ülőnek a hangja: Íme én mindent újjá teszek! És mi nem a beszédekből hanem a beszédek átható **Jézusi ígéretből merítettünk** új reménységeket és új akarást a megújhodásra.

Tanácskozásainkat mindkét országban királyi szó nyitotta

meg s világszerte elismert bölcsek beszédei tették értékessé. De ember, mégha király is, ember, mégha bölcs és tudós is, ember, mégha olyan hatalmas is, nem teremtheti újjá ezt a nyomorúságba döntött világot, csak **egyedül Ő**, a királyi széken ülő, **a Megváltó**, a Mester, az Istennek egyszülött Fia, az evangélium Úra. Mintahogy egyszer már újjá teremtette a bölcsességében belezápult, az élvezeteiben megrohadt, a képmutatásába beleutált és önmagával meghasonlott emberiséget az Ő evangeliumával. Most is és mindörökké csak benne van az élet és annak minden boldogsága s az a nyolcszáz delegátus, aki a világ minden részéből együtt ült, a hetekig tartó komoly tanácskozások koronájaképen végül is odalépett az Úr lábaihoz és alázatosan elmondotta a nagy vallomást: Uram kihez is mennék máshoz, örökéletnek beszéde van Tenálad! (János 6. 66.) És e vallomásra elhangzott a vigasztaló ígéret a királyi széken ülőnek ajkáról: Ime én mindent újjá teszek!

2. *De hogyan tehet újjá mindent az Úr?* Ez a nagy kérdés, mely feleletre vár.

Testvéreim az Úrban, láttam az emberek százait és ezreit, mikor a tenger partjáról elindultak új hazát keresni és láttam őket, mikor a tenger túlsó partjára megérkeztek az új hazába, hol feltalálni vélték boldogságukat. Egyiknek a lelkében vágy élt, melyet ki akart elégíteni. Másikében keserűség honolt, melyet el akart felejteni. Ismét másében szégyen pironkodott, melyet el akart temetni. Voltak, akik több szerencsét, voltak akik nagyobb darab kenyeret, voltak akik új életet keresni indultak el. Mit találtak meg az új hazában, nem tudom. Bizonyosan voltak, akik megtalálták, amit kerestek. De hogy milyen áron, arról jobb nem is beszélni. Én csak azt tudom, hogy az élet ezen a földtekén sehol sem sokat különbözik egymástól. Jártam országokat, láttam népeket, voltam a jeges észak és a forró dél, voltam a tenger innenső és voltam a túlsó partján fekvő országokban, de azt tapasztaltam, hogy a földi élet és a földi ember egészben véve mindenütt ugyanaz. Hiába kerestük az élet örökértékeit másrészén a földnek, mert mindenütt csak emberek és angyalok laknak és az emberek mindenütt ugyanazok. A lélek vágya, a szív érzésvilága, a gondolkodás módja és célja, a test ösztöne és gyengesége, a kielégülést ígérő szenvedélyek és boldogságot adó ideálok világa mindenütt ugyanaz. A faj, a szín és a nyelv különbsége az igazi különbség az emberek között, de a szív és a lélek bánata és öröme, vágya és gyönyöre, álma és csalódása egészben mindenütt azonos.

Új világot és az új világban új örömöket csak *a Krisztus evangéliuma* teremthet egyedül. Lakjál bár az észak kopár sziklái között, vagy a Csendes Óceán örökké viruló szigeteinek bármelyikén, élj bár a mesés kelet ábrándozó világában, vagy a kultúrától megjózanult nyugat mesétlen légkörében: boldogsá-

got, nyugalmat, békét örömet csakis úgy találhatsz, ha igaz rajtad az Úrnak szava, hogy az Isten sátora az emberekkel van és velök lakozik és azok az Ő népe lesznek és maga az Isten lesz velük, az Ő Istenük. Nem attól függ életed boldogsága, hol töltöd el földi vándorlásod arasznyi idejét; nem is attól, melyik földdarabon éled le esztendeidet, még csak nem is attól, milyen szerencse övez, hanem, hogy veled lakik e hajlékodban az Isten? Az Ő sátora e a te házad? Az Ő népe vagy-e, míg itt tart vándorlásod? Ha igen, akkor a te Istened eltöröl minden könnyet a te szemeidről, mert benne reményt és megnyugvást találsz. Akkor nem lesz többé előtted halál, mert tudod, hogy a te Istened nem halottaknak, hanem élőknek Istene. Akkor sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem gyötör többé, mert hívő lelke megtanít reá, hogy aki pedig hiszen annak minden javára szolgál.

És a lezajlott világ-konferenciák tanulsága mindnyájunknak lelkében, kik azokon résztvettünk ugyanaz volt: nem lesz és nem is lehet ennek a világnak megújhodása addig, míg teljes lélekkel és élő hittel be nem fogadja a Krisztus evangéliumát. Mert nincsen másban sem élet, sem megnyugvás nincsen másban erő az újjászületésre, mint egyedül csak a Krisztusban és az Ő evangéliumában.

És mikor hazatérőben voltam a világ-konferenciákról, én is úgy jártam, mint a Jelenések írója, hogy lelkemre szólt az Úr és megparancsolta nékem: írd meg ezt, mondd, mert e beszédek hívek és igazak. És én sietek teljestieni ezt a parancsolatot. A világ-konferencia beszédei még itt zsonganak a lelkem mélyén, az egymásután fellépő idegenek kijelentései még emlékezetemben vannak, Akárhonnét jöttek, akármiféle nyelven beszéltek, akármilyen néphez tartoztak, mind azt hirdették, mind azt vallották, hogy a Krisztus evangéliumán kívül nincsen semmi, ami az emberiség előtt a jobb jövendő útját megnyíthatná. A Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Emberek jönnek, emberek mennek, népek tömörülnek, népek oszlanak el a földnek színén mint az őszi köd, *ég és föld is elmúlnak, de az Úr beszédei megmaradnak örökké!* (Máté 24, 35.)

Evangélium népe, érzed-e micsoda drága örökség birtokosa vagy? Érzed-e, hogy minden megújhodás ember és emberiség számára egyedül csak a Krisztus evangéliumából fakadhat? Evangélium népe, a vigasztalás, a biztatás az igéret örök isteni hangját fogadd a szívedbe, tartsd meg amid van, hadd lakozzék az Úr veled egy födél alatt, hadd maradj te az Ő népe, hadd maradjon Ő a te istened, mert Ő kiáltja bele a világba: Ime én mindent újjá teszek! Még a te csüggedő szívedet is, még a te küzködő lelkedet is, még a te hervadt reményeidet is.

Dr. Raffay Sándor.

Ujévi beszéd

K. H! Mikor az óra, az elmúlt éjszakában, éjfélt ütött, befejeződött az 1925. esztendő és beköszöntött az 1926-ik év. A hívő emberek Isten iránti hálával eltelve búcsúznak az óesztendőtől és Istenben bízva köszöntik, üdvözlik, az újévet. Igaz, hogy sűrű homály takarja ezt el szemeink elől és a legélesebb szem sem láthatja előre, hogy milyen lesz az újév, mégis bizalommal, Istentől jót várva léphetjük át ennek küszöbét. Hiszen az Isten jó, gyermekeinek csak javát akarja mindenkor. Azért igéreteire támaszkodva reményelhetjük, hogy ebben az újévben is lesz vetés és aratás, hogy lesz mindennapi kenyerünk, hogy táplál minket hozzánk illendő eledellel és hogy lelkeinknek is adni fogja az életnek kenyerét és mi nem fogyatkozunk el az élet pusztaságában, hanem megtartatunk az örök életre. Igen, a mi segedelmünk az Úrtól jön az újévben is. Nekünk meg törekednünk kell, hogy megfelelő módon lépjünk be az újévbe. Kérdés hogyan? Ezt megtanulhatjuk azokból a szentigékből, melyeket ez ünnepi alkalomra beszédem alapjául választottam. Feljegyezve találjuk azokat:

I. Kir. 8. 6—14.

K. H! Az Ige világánál most már látjuk, hogy:
Hogyan menjünk be az újévbe? ugy, hogy:
1. *Vigyük be a templomba az Úr szövetségének ládáját.*
2. *Nézzük mi van a szövetség ládában?*
3. *Vegyük alázatosan, felállva az Úrnak áldását.*

1.

„És bevivék a papok az Úr szövetségének ládáját az ő helyére a ház belső részébe, a szentek szentjébe, a Kerubok szárnyai alá.“ Új idő virrad Izrael népére akkor, mikor felépült Salamon fényes temploma és mikor bemenendők voltak Izráel fiai istentiszteletre. Annak az új időnek kezdetén sokan, nagyon sokan gyülekeztek a templomba. És akkor a papok bevitték a templomba, a szentséges helyre az Úr szövetségének ládáját.

Hasonlóképpen kell nekünk is cselekednünk. Úgy kell belépnünk az újévbe, hogy behozzuk a templomba az Úr szövetségének ládáját: *a bibliát.* És ezt tettük is. Kötelességünkhöz híven sokan gyülekeztünk össze a templomban és én mint e gyülekezet népének papja behoztam ide a templomba e szentséges helyre, e szószékre a szövetségnek ládáját: a bibliát, hogy hirdessem ebből az Istennek Igéjét. Örömmel tettem ezt. Hiszen kora gyermekségemtől fogva szívemnek forró vágya volt, hogy hirdethessem az Úrnak evangéliumát. Igen, örömmel hoztam ezt be az én Uram parancsából és velem együtt örültök Ti is K. Híveim, hogy ismét hirdetve lesz Istennek beszéde, az a beszéd,

melyről Jézusunk megmondotta: „Valaki megtartja az én beszédemet, nem lát halált soha örökké" (Ján. 8. 54.) — Kedves kötelességünknek tartottuk e nagy ünnepen, az újév ünnepén tömegesen bejönni templomunkba és behozni ide a mi szent könyvünket a bibliát, mert tudjuk, hogy ez drága kincsünk nékünk és érezzük, hogy e nélkül nem élhetünk. De ne elégedjünk meg azzal, hogy ezt behozhattuk, hanem

2.

nézzük azt is, hogy mi van az Úr szövetségének ládájában? *„És nem volt egyéb a ládában, mint csak a két kőtábla, amelyeket Mózes a Hórébnál helyezett bele, mikor az Úr szövetséget kötött az Izráel fiaival, mikor kijövének Egypton földéből"!* Nem volt abban a szövetség ládában más, mint a két kőtábla, melyeket írta Mózes a törvényeket, a tíz parancsolatokat. Mégis Izrael fiai nagy becsben tartották azokat a táblákat, tanulmányozták és a törvényeket szinte a betűhöz való szigorú ragaszkodással igyekeztek megtartani.

És mi van a mi szövetségünk ládájában? Benne van az ószövetség is, meg az újszövetség is. Benne van a törvény is, mellyet Jézus nem törült el. És benne van az *evangélium* is, az örvendetes hir az Üdvözítőről magáról és az általa szerzett váltságról, üdvösségről.

Óh, ki ne akarná ezt nézni! Ki ne akarná nézni a törvényt, e vezérlő mestert a Jézus Krisztushoz! Ki ne akarná nézni édes Megváltónkat, a Jézus Krisztust, ki magát érettünk áldozá és ki előttünk ment úgy hogy bűnt nem tett vala és álnokság nem találtatott az ő szájában! Ki ne akarná nézni és járni azt az útat, mely a Jézus nyomdokán boldogságra és üdvösségre vezérel! Jer, nézzük ezt mind, nézzük ez újév ünnepén, nézzük ez újév minden vasárnapján, sőt minden napján és mindinkább világos lesz előttünk: miképpen kell élnünk lelkeink üdvére, embertársaink boldogságára, drága egyházunk felvirágoztatására, hazánk javára és Isten dicsőségére. Kövessük az Ige világánál járó őskeresztyéneket. Kövessük biblikus apáinkat, kik az evangélium vezetése alatt Isten félelmében és a felebaráti szeretetben mindeneket felülmultak. És meglássuk, miként azokra kiáradott ránk is kiárad Istennek áldása, áldott lesz számunkra ez az újesztendő. Már most készüljünk erre.

3.

Úgy menjünk be az újévbe, hogy vegyük alázatosan felállva az Úrnak áldását. *„Azután megfordult a király és megáldá az Izráel egész gyülekezetét; és az Izrael egész gyülekezete felállott."* Szép jelenet volt az. Misztikus homály, köd tölté be az Úrnak házát. Izrael fiai úgy érezték, hogy: „az Úrnak dicsősége töltötte vala be az Úrnak házát." Akkor a király Salamon

monda: „Az Úr mondotta, hogy lakozzék a ködben." És az áldást az egész gyülekezet felállva fogadá.

A mi templomunkban, az Úr Jézus evangéliumán épült templomunkban még inkább kiárad az Úrnak népére az Istennek áldása. Mikor itt összegyülekezünk Úrunk nevében, igérete szerint, itt van Ő közöttünk, békességgel köszönt minket, megmutatja nekünk az Ő dicsőségét, érezteti velünk az Istennek ama békességét, mely minden értelemnek felette van. — Úgy van. Az Isten a mi szerető égi Atyánk megáld minket itt a templomban, megáld házainkban, megáld minket mi utainkon, ha mi mint szerető gyermekei járunk az ő parancsai szerint. A mi segedelmünk az Úrtól jön az újévben is. Jön az én szívem és az én háznépem számára is. Jön az én egyházam számára, mely szolgálatában a hívek üdvére hűségesen fáradozik. Jön az én népem, az én Magyar hazám számára, mely annyit küzdött és annyit szenvedett és amely imádkozik Istenhez a szabadításért. Isten megáld minket az újévben. Jer fogadjuk az ő áldását alázatosan felállva! — K. H!

Menjünk be az újévbe a bibliával, nézzük és kövessük a Szentírás tanítását és bizonnyal elvesszük Isten áldását! Ámen!

Mesterházy Sándor,
esperes.

Vizkereszt ünnepén.

Máté 2, 1— 12.

Legszívesebben hallgatják e történetet azok, akik gyermekek. De nem kevésbbé szívesen halljuk ma mi is, akik *voltunk* gyermekek. Visszaálmodjuk gyermekkorunkat. Amidőn

ködlepte nékünk a világot,
igért az élet száz csodát
s letörve minden szép virágot
kalandozánk a völgyön át.

Mily szívesen képzeltük magunk elé e történetet. Miként vonúltak Betlehem felé a napkeleti bölcsek. Miként olvasták ki a csillagokból, hogy a zsidóknak új királyuk született. Miként vittek neki ajándékokat: aranyat és illatszereket s miként borúltak le előtte. Miként kerülték el a hatalmára féltékeny Heródest, midőn visszatértek, csakhogy ne kelljen neki fölvilágosítást adniok az újszülöttről. Mennyire örültünk, amidőn hallottuk, hogy a bölcsek is eljöttek messze napkeletről s imádták a kisded Jézust. Mennyire összeszorította szívünket a félelem, midőn a kegyetlen Heródesre gondoltunk. Mennyire örvendeztünk ismét gonosz szándékának meghiusúlásán. Gyermeklelkünk úgy érezte, hogy egy csöppecskét nyert abból az üdítő italból, melyet a Jelenések könyve az élet vizének nevez.

De vajjon van-e valami termékenyítő hatása e történetnek fájó lelkünkre ma, amidőn többé nem a képzelet ragyogó világában élünk, hanem szörnyű és komoly valóságok közepette *egy szenvedő országban?* Szeretjük hinni, hogy van hatása. Szeretjük hinni, hogy a Jézushoz zarándokló bölcsekről szóló történet „mindenség új s mindíg a régi," hogy *van mondanivalója a felnőtteknek* s talán több, mint amennyit megjelent a gyermekeknek. Elmélkedjünk róla.

I.

Az első, ami szemünkbe ötlik az, hogy azok a napkeleti zarándokok *bölcsek* voltak. Ők voltak a betlehemi pásztorok után az elsők, akik imádták Jézust. De nagy különbség van mégis amazok és ezek között. A betlehemi pásztorokat csöndes nyugalmukból zavarja ki az éjszakai angyaljelenés. Oly egyszerű, nyugodt, megelégedett életet éltek. Elvégezték napi munkájukat: a nyáj legeltetését, gondozását, védelmezését, nyírását, aztán a pásztortűz mellett letelepedve kipihenték a nap fáradalmait. Élvezték az élet apró örömeit, éltek egyik napról a másikra s nem törődtek a világgal, a világnak száz bajával. Községük határát nem igen tépték túl, ott tértek meg atyáikhoz, ahol születtek. Ennek megfelelőleg az ő gondolkodásuk is ily keretek közt mozgott. Nem terjedt túl megszokott mindennapi életükön: falujukon, nyájaikon, munkáikon, apróbb élményeiken s a megélhetés eszközein. E egy éjjelen egyszerre csak vakító fényesség árad fejük felett az égből, nagyal szólal meg s ők kizökkentve megszokott mindennapi életükből, nyugalmukból: megrémülének.

Nem így a bölcsek. Ők már nemcsak a mindennapi élettel foglalkoztak, nekik már nemcsak annak apró alkalmai kötötték le figyelmüket, hanem ők felnéztek a földről az *égre is,* a véges körből fel *a végtelenségbe,* gondolkodásuk átfogta az egész világot, az egész élő, nagy mindenséget. Ők töprengtek az emberi élet célján és értékén. Ők visszanéztek a múltba s igyekeztek bepillantani mélyen a jövőbe. S gondolkodásuk, töprengéseik nyomán arra a nézetre jutottak, hogy az égi testek mozgása, a csillagok egymáshoz való viszonyulása befolyásolja a földi történéseket, jelenségeket. Ami történik az égen a csillagok között, ugyanaz történik a földön az emberek között. S egyszerre egy *új csillagot* pillantva meg az égen ebből azt következtették, hogy a földön is megszületett egy új csillag: Jézus, a zsidók királya. Ezért felkerekednek, hogy a csillag irányát követve megtalálják a kisdedet s tisztességet tegyenek néki.

Ime tehát a pásztoroknak egy éjszakai rémületes angyaljelenés, egy megismételhetetlen csoda kellett, hogy felkeressék Jézust, pedig ők ott laktak Betlehemben, míg a bölcseknek elég volt egy kicsiny csillag erre, pedig ők messze laktak a helytől,

messze napkeleten. *Ami tehát a bölcseknek hiányzott a csodálatosban, pótolták azt az ő gondolkodó lelkükkel.*

Hát mi miként jutunk el Betlehembe Jézushoz? Mi nem vagyunk se pásztorok, se napkeleti bölcsek. Nekünk nem nyílik meg az ég, sem az angyalok kara nem csendül meg fejünk felett, de még csak csillagot se látnuk, amely bennünket arra vezetne, hogy leborúljunk a betlehemi jászolbölcső előtt. De ha mégis azt kérdezzük, melyik útat kell követnünk, inkább vajjon a pásztorokéhoz vagy a bölcsekéhez kell-e hasonlítania a mi Jézushoz vezető útunknak, akkor már egy pillanatig se kételkedhetünk, hogy ne a bölcsek javára döntsük el a kérdést. Ha úgy élünk, mint a pásztorok, nem törődve semmi magasabbal, csak ami közvetlen közelünkben van, ugyan hiába várunk, nekünk angyal sohasem fog megjelenni, hogy elvezessen Jézushoz. Ha ellenben néhanapján kiemelkedünk e mindennapiság szürke ködéből s próbálunk gondolkodni az élet rejtelmei felől, a *honnan, hová* és *hogyan* nagy kérdéseiről, amidőn nemcsak a földre nézünk, hanem a föl az égbe, a végtelenségbe, akkor csakhamar arra fognak kényszeríteni az előttünk és bennünk felmerülő akadályok és rejtélyek, hogy erőtlenségünkön kétségbeesve megváltó után vágyakozunk, aki lecsöndesítse szívünk háborgó tengerét. És ha azt halljuk, — nem baj, ha nem is értjük meg mindjárt, ha nem is érezzük még annak igazságát, hogy e megváltó a Jézus Krisztus, akkor már számunkra is felragyogott az égen egy reménycsillag, amelynek irányát követnünk kell. Csak *akarjuk* követni. Csak igyekezzünk őszinte becsületességgel meggyőződni annak igazságáról. Akkor majd mi is megtaláljuk azt a kicsiny betlehemi szobát s a jászolban a mosolygó kisded Jézust, amint felénk is nyújtja megváltó karjait. Nekünk tehát nem a pásztorokhoz, hanem a bölcsekhez kell inkább hasonlítanunk. A pásztorok sorsa egyszers-mindenkori volt. A napkeleti bölcsek sorsa, azok története azonban örökké meg fog ismétlődni a földön. *Ma már nem a csodák, hanem az őszinte, becsületes gondolkodás vezet el Jézushoz!*

II.

Ha pedig testi szemeink látják már az Ő csillagát, azaz azt halljuk, hogy a minden bajtól, kétségtől, lelki nyomortól megszabadító az Úr Jézus, abban a helyzetben vagyunk, mint a napkeleti bölcsek, midőn megpillantották a csillagot. De amiként nekik még hosszú útat kellett megtenniök, hosszas keresést kellett végezniök, a míg végre megtalálták azt, akit a csillag jelképez, nekünk is gyakran hosszú útat kell megtennünk, amíg az a kijelentés, hogy Jézus a megváltó, a mi lelkünknek királya, számunkra nem üres mondat lesz csupán amellyel legfeljebb a nyelvtannak lehet dolga, hanem a lelkünk számára átérzett, vallott, magasztos valóság. Hosszú az út, amíg végre nem azt

mondjuk, hogy Jézus a megváltó, hanem Jézus az én Megváltóm. Szívem-lelkem érzi, súgja, hogy ő az én Megváltóm!

S milyen ez az út, Testvéreim az Úrban? Ez is olyan, mint a napkeleti bölcseké. S az ő *útjuk nem volt könnyű.* Amíg valaki Mesopotámia vidékéről a Szentföldre ér, abba bizony beletellik jó darab idő. S aztán mennyi veszedelmen, nélkülözésen kellett átmenniök! Menni úttalan útakon, járatlan hegyvidéken, víztelen sivatagokon, kitéve rablók és vadállatok támadásainak, végigszenvedni sötét erdők félelmét, átkelni rohanó folyókon, kitéve betegség esetén a nyomorúltúl való elpusztulás veszélyének, mindezt keresztül élték a napkeleti bölcsek, amíg Betlehembe értek. S így vagyunk mi is. Ha követjük feltett szándékunkat, hogy felkeressük Jézust, nekünk is sok veszélyen kell keresztül mennünk. Hányszor kétségbe esünk erőtlenségünk felett; amidőn tudjuk, mi a jó, mégis a rosszat cselekszünk. Hányszor kell lecsüggesztenünk fejünket tudásunk elégtelensége miatt. Hányszor kell csalódnunk az emberekben, tanításokban, az idők jelében és saját magunkban. Hányszor kell könyezve felsóhajtanunk: Uram segíts! még végre mi is elérkezünk lelkünk Betlehemébe s szívünk rejtekén megérezzük a kisded bölcsőjének ringását. Mily hosszú lelki harcot vívott Pál apostol, amíg végre visszatérve a Hóreb barlangjaiból testestül-lelkestül a Jézus tanítványa lett. Milyen nagy szenvedéseken kelett keresztül mennie a mi nagy reformátorunknak is, amíg végre a barátcsuhával együtt a félelmet is örökre lerázta magáról s lett a hit diadalmas harcosává. Igen, Testvéreim, a keresztyén útja ilyen: rögös és nehéz. De végre is, ha kitartó becsületességgel, szent akarással járja azt, eljut céljához.

III.

A harmadik, amit meg kell jegyeznünk az, hogy a napkeleti bölcsek *ajándékot vittek Jézusnak,* értékes ajándékot: *aranyat, tömjént és mirhát.* Így kell nekünk is cselekednünk. De vajjon mit vihetünk mi neki, aki semmi nélkül nem szükölködik, aki ott ül el nem múló dicsőségben Istennek jobbján? Aranyat mi nem vihetünk neki. De mégis vihetünk valamit, a minek Ő örül. Elvihetjük neki *bűnbánattól égő szívünket,* a megtérésnek csalhatatlan jelét. Hisz meg vagyon írva: Nagyobb öröm lesz a mennyek országában egy megtérő bűnös emberen, mint 99 igazon. Nem testi, de lelki értékek azok, amit neki kedveskedő ajándékképpen vihetünk. *És* lám, mégis vihetünk neki *földi értékeket is.* Ha nem is közvetlenül, de közvetve. Hiszen Ő mondja — a szükölködőkre célozva — Amit cselekesztek eggyel az én kicsiny atyámfiai közül, velem magammal cselekesztek azt. Igen, ha mi a mi földi aranyunkkal, tömjénünkkel és mirhánkkal szükölködő embertársainkat támogatjuk a felebaráti szeretet nevében; ha nemes célokra adakozunk; ha támogatjuk adomá-

nyainkkal Istennek földiekben bizony gyakran szűkölködő anyaszentegyházát: azt tulajdonképen a Jézussal cselekdtük. És ha az emberek nem is, de a mennyei Atya, aki titkon lát, megfizet nékünk nyilván.

IV.

Végül az utolsó körülmény, amire ki kell térnünk az, hogy bár a bölcsek megtalálták Jézust és imádták is Őt, mégis *nagy veszélyben forgott imádatuk tárgya:* Heródes kardja el akarta pusztítani. Így vagyunk mi is. Ha már meg is találtuk lelkünk békéjét, a Megváltó Jézusban való hitet, mégis sok kegyetlen kard fenyegeti a mi hitünknek tárgyát ezután is. Hányan kiáltoznak manapság is: Balgatag emberek, miként imádhatjátok ti Jézust, akit mint valami gonosztevőt keresztre feszítettek?! Akik meg akarnak bennünket rabolni legfőbb vigaszunktól, akik azt kívánják, hogy ne törődjünk a mennyel s éljünk csak a földnek! Miképen védekezzünk ezekkel szemben, Testv. az Úrban? Erre is megfelel a szentlecke. Amiként a napkeleti bölcsek úgy hiusították meg Heródes tervét, hogy egyszerűen elkerülték őt s más úton tértek vissza az ő hazájukba, nekünk is így kell cselekednünk. Nem kell törődnünk azokkal a támadásokkal, amelyek Jézus és az ő egyháza ellen irányúlnak. Legyünk meggyőződve, hogy vannak más Isten Szentlelkétől ihletett férfiak, akik szívük-lelkük minden erejével, a tudomány éles fegyverével vissza tudnak verni minden támadást. Nekünk csak azt kell mondanunk: *Eredj el Sátán!* Meg vagyon írva, ne kisértsd a te Uradat Istenedet s hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Istennek minden igéjével, mely az ő szájából származik.

Ime látjuk, Testvéreim, mennyire hasonlít a mai ker.-nek útja a napkeleti bölcsekéhez. S ha ennek igazságát csak egy szemernyi részletében is beláttuk és átéreztük, ezen mai elmélkedésünk sem volt hiábavaló. Adja Isten, hogy úgy legyen! Ámen.

Botyánszky János

Vizkereszt-missiói ünnepen.

(Vázlat.)

Vízkereszt ünnepét szenteljük ma. Ez az ünnep már neve által figyelmeztet arra feladatra, hogy mindenek megkereszteltessenek, nemcsak a zsidók közül, hanem a pogányok közül is. Krisztus Urunk ugyanis nemcsak Izráel fiának jelent meg, hanem megjelent a csillag által vezérelt napkeleti bölcseknek is. Ez az ünnep éppen ennek a nevezetes történetnek emlékünnepe. Ez azért különösen arra hívja fel figyelmünket, hogy a pogányoknak Jézushoz leendő vezetéséről, megtérítéséről s megkereszteléséről elmélkedjünk. — Tegyük ezt ünnepi buzgósággal. És pedig a mai ev. szentigék alapján:

Máté 2, 1—13.

A pogány napkeleti bölcsek jöttek Jézushoz. Vajha jönnének Hozzá mindenek, kik még nincsenek hívei között. E szent célra törekszik evangélikus keresztyén egyházunk a külmisszió, a hittérítés munkája által. Legyen tehát elmélkedésünk tárgya: *Evangélikus egyházunk hittérítési munkája.* Lássuk

1) *e munka mezejét*
2) *ennek munkásait és*
3) *ennek áldásait.*

1.

A jó Isten gondviseléséből történt, hogy a pogány napkeleti bölcsek Jézushoz vezéreltettek. Gazdagok is, meg bölcsek is voltak ők, mégis vágyakoztak lelkiekben a Megváltó, a Messiás, az égi király után. Keresték Jézust és mikor megtalálták tisztelték imádták őt.

A többi pogányok élete is boldogtalan volt a múltban és az a jelenben.

A régi pogány görögöknél és rómaiaknál, azoknak minden műveltsége mellett is látjuk ezt. Vallás tekintetében nagyon alacsony fokon állottak. Azért emeltek a görögök Athéne piacán egy oltárt az ismeretlen istennek. (Csel. 17. 23.) Vágyakoztak a jobb hit után.

És ma is mennyi lelki testi nyomorúságot látunk a pogányoknál. Mennyi bűn van ottan. Mekkora szeretetlenség. Szinte félve és megborzadva említjük a vad emberevő pogányokat. És mekkora nagy helyen van ez a sok bűn, sok baj. Még mindig igen nagy a pogányok száma. Sokkal nagyobb mint a keresztyéneké. *Nagy a munkamező.* Az aratásra való gabona bizony hogy sok, de az arató kevés. Annál inkább kell törekednünk hogy küldjünk munkásokat a hittérítés munkamezejére.

2.

Nézzük a mi ev. egyházunk hittérítési munkájának munkásait. Azon az első vízkereszti ünnepen magok voltak e munkások a napkeleti bölcsek, kik nagy fáradsággal keresték az Úrat és mikor megtalálták tisztességet tőnek Néki és azután megvivék Róla az örvendetes hirt hazájukba.

Egyházunk, mely a Krisztus evangéliumán épült fel, megtartja Üdvözítőnknek missziói parancsát: *„Elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében."* (Máté 28. 19.) *Misszionáriusokat* taníttat, képeztet ki és küld ki a nagy munkamezőre: Afrikába, Ázsiába, Ausztráliába, Amerikába, a nagy Óceán szigeteire stb. — Azok sok önfeláldozással terjesztik Isten országát a föld minden határain. De mi is legyünk munkások. *Imádkozzunk és áldozzunk a hittérítés munkájáért, áldásaiért.*

3.

Lássuk a hittérítés munkájának áldásait. — Áldás volt a napkeleti bölcseken. Áldás a mi munkánkon is.

Már sok virágzó hittérítési állomásunk van, ev. templomokkal, iskolákkal, benszülött lelkipásztorokkal és tanítókkal is és sok ezer meg ezer megtért hivőnkkel, kiknek élete boldog.

Évről-évre sok ezeren keresztelkednek meg. Hitbuzgóságuk, vallásosságuk, jó erkölcsük jó hatással van a pogány környezetre is.

Az áldás rajtunk is meglátszik, mert ha buzgólkodunk a pogányok megtérítésén magunk is mindig buzgóbb hivei akarunk lenni az Úr Jézus Krisztusnak. Ámen.

Mesterházy Sándor.

A pogány misszió.

Máté 2. 1—12.

Krisztus egyeduralkodói igénnyel jött erre a világra, de ez az egész világ is sóvárogva várja az ő királyságának uralmát. Erről beszél nekünk a vízkereszti oltári szent lecke s a napkeleti bölcsek története is. Az a munka, mely Krisztus egész világra kiterjedő egyeduralkodói igényének érvényt akar szerezni: **a pogány misszió.**

A pogány missziót

1. **Az Úr akarja;**
2. **a pogányok is akarják.**
3. **Akarjuk-e mi is?**

I.

„Mikor pedig megszületik vala Jézus a judeai Betlehemben, Heródes király idejében, ime napkeletről pogány bölcsek jövének Jeruzsálembe, mondván: „Hol van a zsidók királya, aki megszületett?" Ki hivta őket, miért jönnek? „Mert láttuk az ő csilalgát napkeleten és azért jöttünk." Azért jönnek tehát, mert látták azt a különösen ritka csillagcsoportot, mely a puszta szem előtt egy nagy fényes, ragyogó színekben pompázó csillagnak látszott s mely a hires csillagászok utána számítása szerint tényleg Jézus születésének idejében jelent meg. S ki küldte ezt a csillagot, ki rendezte úgy a csillagok futását, hogy épp akkor csoportosuljanak így? Vak természeti erők véletlen játéka volt csupán? Nem! A kormányzó Isten akaratának műve volt. Isten akaratából jelent meg az a csillag, Isten küldte ki, mint **a keresztyénség legelső pogány misszionáriusát,** hogy a pogány bölcseket Jézushoz hívja. **Az Úr akarata tehát a pogány misszió.**

Az Úr azonban az ő akaratát e földön mindig emberek

által akarja elvégeztetni. Ama felső misszonárius csillag kiküldetése sem jelenti tehát, hogy az Úr a pogány misszió munkáját teljesen a maga számára akarja fenntartani és embereken kívül eső módon intézni. Csak meg akarta nekünk mutatni a reánk váró munkát. Jézusnál látjuk meg ezt teljes világossággal. Gondoljunk csak az hires missziói parancsára: „Elmenvén... tegyetek tanítványokká minden népeket..." (Máté 28, 19.)

Sajnálatos érzések ébrednek az emberben, ha e parancs fölött elgondolkodik. Isten egyszülött fia elhagyja mennyei dicsőségét s lejön hozzánk csak azért, semmi másért, hogy szenvedése és halála által megváltsa a **világot.** Hogy azonban élete e célját elérje, ahoz szükséges, hogy az emberek ismerjék őt meg. Ő pedig meghal úgy, hogy alig ismeri valaki, a maroknyi zsidó nép, az se mind. S micsoda tervet eszelt ki, hogy élete még se lett légyen hiába való, hogy minden ember megismerje őt? Nem írat milliószámra könyveket magáról. A lehető legegyszerűbb tervet alkotja: ezt a missziói parancsot. Tanítványai elmondják majd az evangáliumot másoknak, azok ismét másoknak s így fog az elterjedni, mint a hullámgyürű a vízbe dobot kő nyomán.

Óh Jézus, hogyan bizhattad Te értékes váltságodat, életed legfőbb kincsét, életcélodat a gyönge tanítványokra: a gyáva Péterre, a tudatlan Fülöpre, a hitetlen Tamásra, a szenvedélyekben meggondolatlan Jakabra és Jánosra s a többiekre, akik mind úgy próbára tették gyarlóságaikkal nevelő türelmedet! Hogyan bizhatod mireánk, kik közül oly sokan szégyenlenek bizonyságot tenni Rólad, kik elpirulnak, ha imádkozva lelik őket, mintha valami gonosz tettet követtek volna el..., ahelyett, hogy Mózes lángoló méltósága égne arcukon, amellyel az Istennel való beszélgetés után kijött a sátorból.

Én bizom bennök, én számítok rájuk... mondja az Úr. Érzed-e ennek a bizalomnak a felelősségét? Az Úr akarja a pogány missziót, emberek által akarja és számít ebben reánk is.

II.

De számítanak a pogányok is, mert **a pogányok is akarják a missziót.**

Ugyan hogyan hallhatták ezek a pogány bölcsek, hogy Messiás fog születni? A zsidó nép hosszú ideig keserves rabságban szenvedett egy napkeleti pogányországban, Babilóniában. E rabság sok szenvedése között egy vigasza volt ennek a sokat sanyargatott népnek: hogy meg fog születni a Messiás, aki szabadulása, békességet, boldogságot fog hozni. Ezt hirdették nagy lelki erővel a fogság nagy prófétái. Innen szivá-

roghatott ki valami a mindenfelé elrejtett zsidók révén napkelet többi országaiba is. Innen tudhatták meg a bölcsek is, hogy a Messiásnak, e földi fényes csillagnak eljövetelét egy égi fényes csillag fogja jelenteni. Miért tudta ez a kevés hír is ébren tartani reményüket? Miért indultak útnak sok drágasággal, mikor meglátták a csillagot? Miért nem riadnak vissza a hosszú út fáradalmaitól és veszedelmeitől? Miért nem térnek vissza, midőn hosszú útjukon elvesztik szem elől a fényes csillagot? Messiást, királyt keresnek, természetes tehát, hogy a fővárosba, ott is a királyi palotába mennek először. Miért nem indulnak vissza arra a szomorú tapasztalatra azután a csalódás után, hogy a Messiás közeli környezete nem tud még semmit sem róla, sem Heródes, sem a nép, még az írástudók is csak mint a Messiás jövendő születési helyét ismerik Betlehemet s mindegyikük nem boldogságot, hanem félelmet érez születése hírére, hisz nem békét, hanem háborút várnak tőle s ezért meg akarják ölni?! Miért nem fordulnak csalódva haza felé, mikor az újra megjelenő csillag királyi család helyett egy szegény ácshoz, palota helyett viskóba vezeti őket? — Gazdagok! Miért nem elég nekik gazdagságuk? Tudósok! Miért nem elégednek meg a maguk bölcsességével? Pogányok! Miért jönnek oly sok nehézség és csalódás dacára is Jézushoz? Miért engedelmeskednek a misszionárius csillag hívásának? Mert **maguk is akarják a missziót,** más, tökéletesebb békességre és boldogságra vágynak, mint amilyent a világ adhat s ezt Jézustól remélik.

Ez a vágy nem csak ezekben a pogány bölcsekben volt meg. Meg volt s meg van ez minden emberben, még a legvadabb őserdő lakójában is. Nincs nép, melynek lelkében ne élne a paradicsomi bűntelen élet elvesztett boldogságának tudata, ha máskép nem, hát az arnykor eltorzult formájában. Megindító történeteket olvashatnak a misszionáriusok tudósításaiban arról, hogyan keresik a pogányok az elvesztett boldogságot, mint a virág a napot, hogy odaforduljanak, ahonnan élet melegsége sugárzik feléjük.

Ez persze nem jelenti azt, hogy most már csak el kell vinni az evangéliumot a pogányokhoz s egyszerre megtérnek. A pogányok tudat alatti vágyódását öntudatossá tenni s helyes irányba terelni, ez a misszió nehéz, emberekre váró feladata.

Az Úr és a pogányok akarják a missziót, számítanak reánk! Akarjuk-e mi is?

III.

Csak egy pár vonás és mindjárt látjuk, hogy nem akarjuk. Ha az emberiségnek csak egyharmadrésze keresztyén. Nem tudnánk nagyobb eredményt felmutatni ide s tova 2000

év alatt, ha komolyabban akartuk volna a missziót? **Ez nem akarat,** hanem szégyenletes lagymatagság. De mi nemcsak hogy nem törődünk a misszióval, hanem egyenesen ellene is dolgozunk. Mit gondolnak, kitört volna-e a háború, ha a keresztyénségben van missziói érzék, amelyik fontolóra veszi, hogy miképp fogja majd az a pogány elhinni, hogy Krisztus békét és boldogságot ad, ha hallja, hogy a követői mily ádáz harcban indítanak egymás fejére tengernyi boldogtalanságot? Megtörténhetett volna-e kellő missziói érzék mellett az, ami megtörtént, hogy a színes pogányokat elhozták a háborús Európába, a háborút pedig kivitték a gyarmatokra, ahol, virágzó missziói állomásokat tettek tönkre, hittérítőket hurcoltak fogságba, hadd tapasztalja meg az a szegény pogány is a napkeleti bölcsek szomorú jeruzsálemi csalódását: Akik a Krisztus közelében vannak, éppen nem keresztyének, hanem Krisztus ellenségei, éppen nem újjászülöttek, hanem ó emberek s éppen nem boldogok! Mi nem hogy terjesztenénk, de egyenesen kompromitáljuk a keresztyénséget.

Mindez azt mutatja, hogy mi nem akarjuk elég komolyan a pogány missziót. Ennek a forrása pedig az, hogy nem értékeljük eléggé a magunk számára sem az evangéliumot. Tudnak benne esetleg gyönyörködni, talán még könnyeket is fakaszt szemükből Krisztus irántunk való szeretetének mélysége, de mindezt nem érezzük oly nagy dolognak, amiért hálára volnánk lekötelezve nem változik hajtó erővé bennünk a Krisztus szeretete, hogy más világrész vad népeihez hajtson minket a Krisztus által szerzett öröm hirdetésére vagy annak támogatására.

Szégyeljük magunkat, hogy azok a napkeleti bölcsek, akik csak pólyás babának ismerték a Krisztust, többre tudták értékelni őt, mint mi, akik ismerjük a megfeszítettet és feltámadottat! Ők ajándékot adnak, örömet akarnak szerzni neki. Mi pedig nem mozdulunk, hogy megszerezzük neki azt az egyetlen örömöt, amely után sóvárog: „Nagy öröm van a mennyben egy megtérő bűnös emberen."

Pedig a dolog sürgős! Jelek mutatják. Egyszer egy hittérítő épp Jézus életét beszélte el egy öreg pogánynak. Óriási érdeklődéssel hallgatta s végül is azt kérdezte: igaz-e ez? „Igaz — feleltea misszionárius — Jézus 1900 év előtt tényleg élt." „Nem lehet ez igaz — mondá az öreg, — mert ha igaz lenne, hogy Isten fia szeretetből lejött hozzánk, 1900 év óta már csak akadt volna valaki, aki ezt megmondta volna nekünk." S hiába volt minden bizonykodás, az öreg pogányt sem lehetett meggyőzni. — Misszionáriusok jelentéseit olvasva egész tenger arcot látnak Afrikából, Japánból, Kinából, Amerikából egy óriási sereg testvért kinyújtott kezekkel, tágranyílt szemekkel, beesett orcával, a lélek éhes sóvárgásával a

krisztusi boldogság után, de akik annak felkínálásakor így szólnak: nem lehet az igaz, annyi idő óta megmondták volna már nekünk. — S látjuk a fájdalmak emberét ott az olajfák hegyén: „Menjetek... én számítok rátok."

Testvéreim! Ezeknek az üdvösségét tőlünk kéri az Úr számon! De hát mit tehetek én értök? Mindent! Imádkozhatom a misszióért, adakozhatom a céljaira s elmehetek munkásának.

*

Az Úr akarja a pogány missziót még pedig emberek által. Az Úr számít reánk. A pogányok is akarják, ők is várnak reánk. És mi? Az offertórium fogja megmutatni, hogy menynyire akarjuk mi is a missziót! Ugyan lesz-e valaki, aki nem csak a pénzét és imádságát ajánlja fel, hanem **önmagát** is.

Miatyánk! Jöjjön el a te országod! Ámen.

Tyn.

Jézus gyermekkora.

Vízkereszt u 1. v.

Lukács ev. II. 41—52.

Kedves Testvéreim! A nagy emberek élete majdnem minden embert érdekel. Mennél híresebb, nevezetesebb ember lett valaki, annál jobban igyekeznek utólag minden apró részletet összegyüjteni életéből, hogy az utókor mennél teljesebben ismerhesse életét. De nincsen olyan életrajz, bármilyen nagy emberről van szó, mely teljes volna s kisebb-nagyobb hézagok ne volnának benne. Nemcsak a politikusok, nagy hadvezérek, tudósok, költők és feltalálók életével vagyunk így, de még azokéval is, akik évezredekre terjedő hatást gyakoroltak az emberiség életére, mint a nagy vallás alapítók közül Mózes, Buddha vagy Mohamed.

Sajnos, így vagyunk Üdvözítő Jézusunk életével is. Gyermekkoráról alig tudunk valamit. Látjuk őt a karácsonyi ünnepnapokon minden évben a betlehemi jászolba helyezve, látjuk, hogy a pásztorok, majd azután a napkeleti három király hódol előtte, tudjuk azt, is, hogy a kegyetlen Heródes elől szülei Egyptomba futnak vele s ott van két éves koráig, de ettől az időtől kezdve mindaddig, míg 30 éves korában Keresztelő János megkereszteli a Jordán vízében, semmit sem tudunk róla. Ezt a 28 esztendőt csak ez az egy történet szakítja meg: 12 éves korában szülei felviszik a jeruzsálemi templomba, hogy bemutassák őt Istennek.

Amit a leggondosabb kutatás sem tudott pótolni, azt megpróbálja a költészet s a képzelet színes szárnyán visszarepül az isteni gyermek első éveibe s csillogó szép történeteket sző kö-

réje. Minden keresztyén nemzet irodalmában találunk ilyen történeteket. Magyar nyelven is megjelent ezelőtt 30 esztendővel egyik jónevü irónktól „A mi Urunk Jézus Krisztus gyermekségéről irott könyv", (Tóth Béla) mely éppen azt az időt akarja kitölteni, mely a 12 éves Jézus most felolvasott történetéig terjed. Egy példát elmondok belőle.

Mikor Jézus két éves volt, husvét előtt két nappal, verőfényes szép tavaszi napon, a názárethi kis ház kertecskéjében játszadozott s elfáradva elaludt egy kopár rózsabokor alatt. Délfelé kijött a házból Mária, kereste kis fiút s ott találta a rózsabokor alatt, édes álomban, hanyatt fekve, széttárt karokkal, ahogy a kis gyermekek szoktak aludni. Álmélkodva látta Mária, hogy a kopár rózsabokor tele lett piros rózsákkal s az alvó gyermekre ráhullott öt rózsa. Egy-egy rózsa esék az ő két kis tenyerébe, egy-egy rózsa az ő két kis lábára, egy ilyen nagy rózsa pedig az ő bal oldalára, — és azok piroslának ottan, mint amaz öt sebek, melyeket majdan a keresztfán fog szenvedni a világ megváltásáért . . .

Nagyon szép ez a történet, testvéreim, de csak költészet. Mi többet keresünk. Ez nem elégít ki. Mi azt szeretnénk tudni, hogy ő hogyan növekedett, játszadozott, tanult, járt-kelt, komolyodott és lett férfiúvá. Bizony azt hiszem, hogy nincs is szükség ilyen kitalált történetekre, mert megtalálhatjuk az evangéliumban azokat a bizonyítékokat, melyekből visszakövetkeztetve magunk megrajzolhatjuk Jézus gyermek és ifjúkorát.

Aki figyelemmel keresgél az evangéliumban és az ő példázatait olvasgatva elgondolkozik azon, hogy azokat honnan és miért éppen úgy alkalmazza Jézus, az előtt valósággal meg fog elevenedni az a hosszú idő, melyet az evangéliumok nem mondanak el Jézus életéből. Szinte láthatjuk őt, amint a názárethi réteken meg-megáll a mezei liliomok előtt s gyönyörködik szépségükben hosszan, amint csak egy gyermek tud elnézegetni egy szép virágot; figyeli az égi madarakat, megjegyzi magának, hogy a terméketlen fát a gazda kivágja; hogy a magvető hogyan veti a magot a megszántott földbe, hogyan választja szét az aratáskor a jó búzát a konkolytól, hogyan metszi meg a szőlőt, — igen, ő mindezeket már gyermekkorában jól megjegyezhette magának . . . Figyelmes szemmel nézett szét maga körül a természetben, a szél zúgásán, mely jő és megy, az ég piroslásán, mely a másnapi időt jósolja, elgondolkozott. Mikor aytjának segített, megtanulta, hogy a bölcs embernek kősziklára, erős fundamentumra kell építenie az ő házát és a szegletkőnek nem szabad gyengének lenni, mert összedöl a ház . . . Megfigyelte, amint anyja a kovászt lisztbe vegyíti, megtanulta anyjától a takarékosságot, hogy amikor majd a pusztában megelégít 5000 férfiút, így szóljon tanítványaihoz: szedjétek fel a maradékot, — megtanulta anyjától a részvétet, a segítésre mindig hajlandó szere-

tetet, hogy amikor majd szerencsétlenek, szenvedők, sírók és nyomorékok jönnek hozzá, mindegyiken segíteni akarjon. — óh igen, ha a szent könyvet forgatom, mindezt kitalálom belőle... És megtalálom a sorok között a fiatal férfit is, — látom, hogyan figyeli az emberek beszélgetését és cselekedeteit, hogyan veszi észre azt, hogy az emberek világában a legtöbb bajnak, szomorúságnak és szerencsétlenségnek *maguk az emberek az okai*, mert nem elég jók, nem elég könyörületesek, nem elég kötelességtudók s nem tudnak egészen szeretni és megbocsátani. Lassanként úgy veszem észre, hogy már egész világosan látom az ifjúvá és férfiúvá növekedett Jézust, most már el tudom képzelni, hogyan vette észre azt, hogy nem irgalmatlan szolgáknak, hanem irgalmas szamaritánusoknak kell lennünk, hogy a kiosztott talentumokkal híven kell sáfárkodnunk, hogy a szegény özvegy két fillérjét is meg kell becsülni, — kiragyogott lelkében, mint fényes nap, tanításának legfőbb igazsága: hogy Isten mint szerető mennyei Atya él az emberek felett, akiknek jó testvérek gyanánt szeretni és támogatni kell egymást, hogy az elveszett juhnak nem örvendez úgy a gazda, mint Isten a megtérő bűnösöknek, mert ez az égi Atya boldog szeretettel ölel magához minden hazatérő tékozló fiút... és ha mindezt tudom, akkor megértem, hogy miért marad el Jézus a jeruzsálemi templomban olyan szívesen, hallgatva és kérdezgetve a bölcseket és írástudókat, hogy mennél jobban megismerje az ő Atyjának, az Istennek dolgait, — de a szent könyvnek ez egyetlen története még mond valamit, amivel egy-két szóban azután egészen megmagyaráz mindent, mert arra a kérdésre, hogy milyen volt Jézus gyermek és ifjúkora, így felel: *„Alámenť velük, engedelmes volt nekik és növekedett Isten és emberek előtt való kedvességben...*

Ez a pár szó: *engedelmes volt nekik*, úgy világít be Jézus gyermekkorába, mint mikor az égen a felhők között egy kis rést kap a napsugár és látjuk, hogy egész fénykéve jön ki abból a résből és széles darabot, egész völgyet vagy dombokat világít be s megtudjuk róla, hogy ott, amögött a felhő mögött van a nap. Így látjuk meg ebben a három szóban: engedelmes volt nekik: a szülői otthont, hol Jézus felnevelkedett, — a komoly, dolgos, szorgalmas Józsefet, a gyöngéd, szerető szívű, hivő lelkű édesanyát, békés, csendes, nyugodt életet, melyben az isteni gyermek szépen fejlődik. *Engedelmes volt nekik: ez azt jelenti, hogy igazán szerette szüleit*, — mert jegyezzétek meg jól, testvéreim, akiknek Isten jósága gyermekeket adott, akik most tanítjátok járni és beszélni az apró gyermeket, vagy most figyelitek, milyen ifjúvá növekedett és találgatjátok, hogy milyen felnőtt lesz belőle: jól jegyezzétek meg magatoknak, hogy csak az a gyermek engedelmeskedik szívből az ő szüleinek, aki szereti szüleit, — jól jegyezzétek meg, hogy a negyedik parancsolat: Tiszteljed

a te atyádat és anyádat, hogy jó dolgod legyen és hosszú életű légy e földön, nemcsak a gyermekeknek szól, a szülőknek is. Ahol istenfélelmet, szeretetet, békességet, igazmndást, jószívűséget, munkaszeretetet lát a gyermek otthon, ott feltétlenül felébred szívében a tisztelet szülei iránt, ott a gyermek feltétlenül engedelmes lesz. Aki szereti gyermekét és azt akarja, hogy gyermeke is szeresse és tisztelje őt, az ne engedje meg, hogy a gyermek a szépet és a jót a szomszédba lássa meg, hanem otthon! Tanulja meg otthon nemcsak az első imádságot, hanem mindazon keresztyén erényeket, melyek a jó embert diszítik, mert az írás szerint: nem cselekszik a gyermek magától, hanem amint látja az ő atyját cselekedni...

Bizony mondom: tükör a gyermek lelke, melyben meglátszik a családi otthon képe, fénye és árnyéka egyaránt. Boldog fogad egy egész világot, amely a maga végtelen sok kincsével és kérdezősködik a ház felől, amelybe való.

Ime így világít be e három szó Jézus gyermekkorába: most már tudjuk, hogy engedelmes, jó gyermek volt, aki a szülei iránti nagy tiszteleten és szeretetén tanulta meg a mennyei Atya iránti gyermeki mély tiszteletet és szeretetet. Most már tudjuk, hogy boldog gyermekévei lehettek, amint minden jó gyermeknek, akinek jó szülei vannak, boldog, békés, jó gyermeksége van. Most már megértjük, hogy a gyermek Jézus, az otthon mindennap látott jó és nemes erények hatása alatt és a szívében lévő jó és nemes tulajdonságok következményeképpen nevelkedett Isten és emberek előtti kedvességben, — aki ránézett, aki beszélt vele, annak felderült az arca és a szíve és gyönyörködött benne, vagy pedig álmélkodott az ő értelmén és az ő feleletein, mint a jeruzsálemi templomban ülő írástudók.

Keresztyén Testvéreim! Neveljük mi is gyermekeinket Isten és emberek előtti kedvességben. Mint a Mennyei Atyának itt a földön élő gyermekei, nevelkedjünk mink magunk is mindennap Isten és emberek előtt való kedvességben. Ámen.

Budapest. *Kemény Lajos.*

Vizkereszt utáni 3. vasárnapon.

Máté 8, 5—13.

Szeretett Gyülekezet, Testvéreim a Jézusban!

Az a felolvasott csodálatos történet, amely mai elmélkedésünk alapját képezi, minden mozzanatában és minden pillanatában elénk tárja és megmutatja a diadalmas hitnek minden áldását. Micsoda hatalmas kincs ez a hit! Magába ölel és magába fogad egy egész világot, amely a maga végtelen sok kincsével és áldásával boldoggá teszi azt az embert akinek lelkében ez a hit megszületett. A diadalmas hit! Hiába prédikálnám, talán nem is

hallgatnátok a szavamra, és üres beszédnek mondanátok, ha nem volna ott mögötte az a fenséges esemény, amely az évszázadokon keresztül megmaradt a mi tanulságunkra és a mi épülésünkre.

Amikor elolvastam én, a mai világnak bűnös és kicsiny hitű gyermeke, elősször egy végtelen nagy csodát láttam benne. Csodát, mert úgy láttam, hogy valami olyan történt, amely az én értelmemet, ezerféleképpen megkötött gondolkodásomat túlhaladja. Sokszor eszembe jutott azóta. Újra és újra megtörtént a képzeletemben. És amikor keresve kutattam azokat az erőket, amelyek akkor megnyilatkoztak és amikor egyre közelebb jutottam ahhoz a Krisztushoz aki által lettek mindenek, minthogyha csak az eddig mesének látszó történetet átfestette volna egy hatalmas égi kéz a való élet pirosságával és tele rakta volna egy igazi, hűséges és bizakodó élet igazságával, nem láttam többé csodát, hanem egy fenséges eseményt, amely megtörtént egykoron, de megtörténhetik ma is és ezután is mindig, ha az élethez oda tudjuk kapcsolni a Krisztust a diadalmas hit elszakithatatlan szálaival.

Hadd hirdessem néktek mindnyájatoknak: nincsen csoda: A csoda megtörtént akkor, amikor az Istennek egyszülött fia testbe öltözött és eljött erre a földre, hogy a büneinkért elhordozza a szenvedés keresztjét és a Golgotán meghaljon érettünk váltságul. Ez volt az első és az utolsó csoda. Minden, ami azóta történt és ami csodának gondolunk, amaz egyetlennek szükségképpeni következménye. Minden csak azért van és csak azért történhetik, mert a Krisztus itt van közöttünk. Ne keressétek hát valami rendkívülit a felolvasott szentleckében, hiszen nem más az, amelyet ti éltek, amelynek hidegségében és viharaiban elveszítetek mindent, ami a tiétek volt és amihez ragaszkodnotok kellett volna. Igazi élet csak az, amelyben ott van a Krisztus és amelyben szüntelenül reátok hull a diadalmas hitnek minden áldása!

Ilyen gondolatok ébredezzenek bennünk! A bűnös ember előtt csoda a tiszta élet egyetlen szívverése is. Lépjünk át a tiszta életbe, ahol a Krisztus az Úr, ahol más a föld is, más a mennybolt is, ahol könnyebb a kereszt, ragyogóbbak a csillagok, ahol szélesebb a látóhatár és közelebb van az ég, ahol nincsenek már csodák, mert hisz az első és egyetlen csoda megtörtént: a Krisztus bűneinkből ide emelt fel bennünket és ezentúl minden, ami velünk megtörténik, nem csoda, hanem az Isten kegyelmének újabb és újabb kijelentése, a diadalmas hitnek újabb és újabb áldása.

Ott ami Kapernaumban történt, csak azok előtt volt csoda, akik a Krisztust valójában nem ismerték. Az a százados, akiről szól a szentlecke, nem látott csodát, hanem csak a Krisztus tényleges és valóságos isteni erejének egy megnyilatkozását. Olyan

hit volt benne, amely megtanította őt, arra, hogy a Krisztus által lehetséges minden. Ott, ahol az emberek elveszítenek már minden reménységet és nem látnak mást, hanem csak kibonthatatlan nehéz sötétséget, ott a Krisztus tekintetének egyetlen sugára eloszlatja a kétségeket, szerteszórja a sötétséget és azokat, akik az ő hitük vágyódó és erős szavával őt hívják és keresik, az ő isteni erejének egyetlen megmozdulásával megnyugtatja és boldogságra vezérli.

Bűnös vagy és vágyódsz a Krisztusban való élet után? Nem kell mást tenned, mint fel kell építened a te diadalmas hitedet. Ez a hit mindennél előbbrevaló és mindennél többetérő. Felemel és readhullatja minden áldását.

De vajjon micsoda diadalmas hit áldása?!

I. *Megtalálja a Krisztust* 5—7.

II. *Feltétlenül ragaszkodik Hozzá* 8—12.

III. *És megérzi az ő isteni hatalmát.* 13.

I.

A diadalmas hit megtalálja a Krisztust, a ki ott van az életben. Ez az első tantiás. De csak úgy találja meg, ha keresi el nem fáradó kitartással és hűséggel mindaddig, amíg nem találkozik Vele.

Ezt a hitet találjuk annak a kapernaumi századosnak a szívében. Sokat hallott a Krisztusról. Talán találkozott Vele már előbb is és talán ott volt azok táborában, akiket ott a hegyeken olyan gyönyörüen tanítgatott. Akármint is van, bizonyos, hogy nagyon sokat gondolt rája és a lelkében ragaszkodott hozzája.

„Bemenvén pedig Jézus Kapernaumba hozzáméne a százados kérvén Őtet és ezt mondván: Uram, az én szolgám otthon mint egy elvettetett fekszik gutaütésben és felette igen gyötrettetik. Akkor monda Jézus: elmegyek és meggyógyítom őtet."

Imé így áll előttünk ez a százados a maga diadalmas hitével. Szolgája, akit bizonyára szeretett és megbecsült, nehéz betegségben kinlódott. Egy darabig csak gyógyítgatta. Nincsen feljegyezve seholsem, de én mégis úgy gondolom, hogy megpróbált mindent. Hires orvosokat hozatott messze földről, nem sajnált sem pénzt, sem fáradságot, talán virrasztott is felette és mindenképpen enyhiteni igyekezett kinlódását. Dehát hiába való volt minden. A betegség egyre jobban erőt vett rajta és az a jószívű ember szomorúan látta, hogy embereknél hiába keres segítséget.

Ekkor aztán hirül vette, hogy a Krisztus ott van a városban. Nem gondolkozott egy pillanatig sem, az ő hite parancsolta, hogy odamenjen hozzája. Talán még szaladt is, hogy minél előbb odaérjen. Nem törődött azzal, hogy mit szólnak az emberek, ha őt, a századost azzal az egyszerű emberrel látják együtt,

nem törődött azzal sem, hogy esetleg állásába kerülhet, ha felettes hatósága megtudja, hogy szóba állott azzal a gyűlölt Názáretivel, ő csak ment és amikor meglátta a Krisztust, odaborult eléje. Nem jajveszékelt, nem kérte könyörgő szóval, talán csak a Krisztus hallotta, olyan alázatosan és halkan mondotta: Uram, az én szolgám otthon mint egy elvettetett fekszik!

Nézzétek: itt van a diadalmas hitnek első áldása: megtalálja a Krisztust, az ő Úrát, az ő Fejedelmét. Nem úgy megy hozzá, mint a többi emberekhez, az ő méltóságának teljességében, hanem a legegyszerűbb otthoni ruhájában talán és mégis mindenkinél gazdagabban és ékesebben, mert ajakáról, amerre csak ment, amerre csak sietett, mindig csak ez a szó hallatszott: Uram!

Van e nékünk ilyen diadalmas hitünk? És érezzük e ennek áldását?

Bizony nagy szükségünk volna erre a hitre és ennek mindennél többet érő áldására. Mert nékünk is van egy nagy betegünk. Azoknak is mondom, akiknek fáj és azoknak is, akik nem törődnek vele: nékünk is van egy ilyen betegünk. Sok idő óta úgy kinlódik, mint egy elvettetett megpróbáltatásainak és gyászának keservességében. Szegény Magyarországunk! Amíg egészséges volt, szolgált bennünket hűséggel. Adott fehér kenyeret az asztalunkra, forrásvízek hűs italát poharunkba, fekete gyémántjával bemelegítette szobánkat, aranyos napsugarával megcsókolta homlokunkat, megadott mindent, amire csak szükségünk volt. Vigyázott reánk, amíg gyermekjátékainkat játszadoztuk, ifjúságunk álomképeit segített megrajzolgatnunk, elhulló verejtékünket drága edényekbe gyüjtögette össze és aranykalászt fakasztott ott, ahol előbb fáradoztunk... nehéz csatáknak, küzdelmes harcoknak lefolyt drága vérét a szíve mélyébe zárta, hogy abból is új életet fakasszon a mi boldogságunkra. És most mint egy elvettetett fekszik.

Édes Testvéreim, nékünk is hirdetettetett, nem is egyszer, nagyon sokszor prédikáltatott erről a szószékről, hogy a Krisztus itt van a mi városunkban. Vajjon elindultunk e már, hogy megkeressük. Mindenféle szórakozást megtalálunk, ami után vágyódunk. Vajjon gondolunk e a mi nagy betegünkre és igyekezük e Őt megmenteni?

Ébredjen fel a szívűnkben a diadalmas hit és hulljon reánk annak áldása: mutassa meg nékünk a Krisztust. És ha ez megtörténik, ne szégyeljünk Őhozzá menni. Siessünk, amíg nem késő. Hagyjunk otthon mindent, ami eddig a mi életünket lekötötte, siessünk a Krisztushoz és amikor odaérünk Hozzája, ne legyen nékünk semmi más szavunk, hanem csak az, amit a mi alázatos, de diadalmas hitünk diktál nékünk: Uram, a mi országunk mint egy elvettetett fekszik! Tudom, hogy a Krisztus így szól: elmegyek és meggyógyítom.

II.

A diadalmas hitnek másdik áldása az, hogy ahhoz a Krisztushoz, akit megtalált, feltétlenül ragaszkodik.

„És felelvén a százados monda: Uram, nem vagyok én arra méltó, hogy az én házamba jöjj, hanem csak szóval parancsolj és meggyógyul az én szolgám. Mert én is Fejedelemség alá vettetett ember vagyok és vagynak az én hadnagyságom alatt vitézek. És ha ezt mondom az egyiknek: eredj el, elmegyen. És ha a másiknak mondom: jöszte, eljő és ha mondom a szolgámnak: ezt műveled, azt műveli."

Senki más nem tud így beszélni, hanem csak az az ember, aki ott van az a diadalmas hit amellyel feltétlenül ragaszkodik a Krisztushoz. Az ilyen ember tudja azt, hogy a Krisztus ereje és hatalma nem megkötött. Ha ember akar segíteni az ő embertársán, el kell hozzá mennie, hogy megolthassa kínjainak tűzét, de a Krisztus ereje mindenen keresztülhatol. Nem ismer akadályt és feltétlenül el ér oda, ahol szükség van rája. A Krisztus segít ott is, ahol Őt testileg nem látják, ahol nem is érezik, hogy ott van, mert hisz a Kriszusnak mindenható hatalom adatott mennyen és a földön.

Vajjon érezitek e a diadalmas hitnek ezt az áldását? Vajjon tudtok e a Krisztushoz mindig és minden körülmények között feltétlenül ragaszkodni? Oda van e írva a szívetekbe, hogy a Krisztus a ti életetek legfőbb kincse és Őt nem szabad soha elveszítenetek? Ragaszkodjatok csak a Krisztushoz, olyan hittel, mint a kapernaumi százados tette és akkor senki tőle el nem választhat titeket. Mondjátok ti is: nem kell Uram, hogy eljöjj hozzánk, csak szólj és úgy lesznek mindenek.

Jézus amikor hallotta volna a százados beszédét elcsodálkozék és monda az őtet követőknek: bizony mondom néktek, még az Izrael népe között is nem találtam ilyen hitet.

Megérjük-e, hogy a Krisztus így nyilatkozik majd mirólunk? Építgessük csak a hitünket, hadd legyen az diadalmas, hadd hullassa reánk áldásait: hadd találjuk meg általa a Krisztust és hadd tanítson meg feltétlenül ragaszkodnunk a mi életünk Urához és Üdvözítőjéhez.

III.

Meglássuk, hogy ha ez így lesz, akkor megérezzük az ő isteni hatalmát.

Igy fejezi be Jézus az ő tanítását: de mondom néktek, hogy sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról és letelepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal a mennyországban, ez országnak fiai pedig kivettetnek a kívül való sötétségre, holott lészen sírás és fogaknak csikorgatása. És monda a századosnak: eredj el és legyen néked a te hited szerint. És meggyógyula annak szolgája azon órában.

Így hullott arra a bízó lélekre az ő diadalmas hitének harmadik áldása: megérezte a Krisztusnak isteni hatalmát. Ott, ahol már senki és semmi nem tudott segíteni, a Krisztusnak egyetlen szavában mindennél nagyobb hatalom nyilatkozik meg, amely a maga erejével diadalra segíti azt a hitet, amely Őhozzá törhetetlenül és feltétlenül ragaszkodott.

Édes Testvéreim, szent Gyülekezet! Mindig félek attól a pillanattól, amikor majd megérezzük mi is a Krisztusnak isteni hatalmát. Mert mit fog az nékünk jelenteni? Micsoda szózatot hallunk. Azt-e, hogy sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról és letelepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal a mennyországban, ez ország fiai pedig kivettetnek a külső sötétségre, holott lészen sírás és fogaknak csikorgatása? Óh ha így lenne, óh ha ezt várhatnánk csupán, akkor nem prédikálnám néktek: építgessétek, ápolgassátok a ti hiteteket! Nem lehet nálunk akkora a hitetlenség. Vannak, sajnos sokan vannak, akik nem törődnek a jó Istennel és az ő nagyságos dolgaival de bizonyos, hogy találtatik közöttünk is még tíz igaz, akiknek a kedvéért megkegyelmez az Isten ennek a bűnben fetrengő szerencsétlen nemzetnek.

Építgessétek, ápolgassátok a ti hiteteket! Nagy magyar éjszakában csillognak még itt, ott örök lángból kicsi tűzek, vigyázzatok rájuk!! Szétdöntött oltárok mohos kövei közül elővilágítanak és meglátják mindazok, akik odamennek az oltárhoz imádkozni.

Kicsi tűzek, örök szikrák lángoljatok! Világítsatok! Hadd tudja meg ez a nemzet, hadd tudja meg ennek a népnek minden gyermeke, hogy megújulás, meggyógyulás, új élet és fejlődés nincs és nem is lehet másképp, mint a diadalmas hit által, amelynek ti vagytok elhanyagolt, elfeledett, hamuval teleszórt szikrái. Nem kell csoda ahhoz, hogy meggyógyuljunk, a csoda már régen megtörtént. Most nincs más dolgotok és nincs más kötelességtek: régi élet betegágyából lépjetek ki, mert imé tihozzátok szólt a Krisztus szava: eredj el, legyen néked a te hited szerint. És mi a te hited? Mondd rá a te szíved örömteljes vallomásával: az én hitem kicsi szikrából egyre növekvő diadalmas láng, amely megmutatja nékem a Krisztust és megtanít arra, hogy Őhozzá az én életem minden pillanatában ragaszkodjam, mert előbb, vagy utóbb, de bizonyosan megérzem az ő isteni hatalmát és meglátom az ő dicsőségét.

Majd ha ez megtörténik, akkor meggyógyul a nemzet, akkor boldog lesz az ország és akkor azt mondja majd minden ajak: hatalmasat cselekedett velünk az Úr, azért örülünk! Úgy legyen! Amen!

Schőck Gyula,
ev. püspöki másodlelkész.

II. Elmélkedések.

Brown C.: Az ige hatalmában.

„Mikor pedig megérkeztek Maczedóniából Silás és Timotheus, szorongatá a lélek (helyesen: az ige) Pált, és bizonyságot tőn a zsidóknak, hogy Jézus a Krisztus." Ap cs. 18, 5.

Azok, akiknek az igehirdetésről és az igehirdető munkájáról, vagy a missziókról kell beszélniök, majdnem kivétel nélkül Pál apostolhoz fordulnak. S valóban, a mi szakmánkban ő a legkiválóbb mester. Tapasztalatai, tanácsai, bámulatos tevékenysége: az inspirációnak és az útmutatásoknak kimeríthetetlen forrása. Sohasem hagy cserben, a forrás sohasem szárad ki. Lehetetlen megoldani, hányszor szolgáltatott textusokat azoknak a szónokoknak, akik kartársaik előtt arról a nagy munkáról prédikáltak, amelyre elhivattak.

Ez a fejezet Pál apostol életében egyike a legtermékenyebbeknek. Ebből tudjuk meg, hogy mivel kereste kenyerét, miközben prédikált. Ebben van elbeszélve egyik legbensőbb és legfelemelőbb barátságának kezdete, amely a mesterségben kezdődött s termékeny szellemi közösségé mélyült. Hogy vajjon Priszcilla és Akvila hívők voltak-e, mielőtt Pál hozzájuk került szállásra, vagy pedig a lakójukkal való érintkezés révén lettek hívőkké, ez a kérdés érdekes vita tárgyát képezhetné. Valószinüleg az utóbbi feltevés helyes. Bármiként legyen is, kétségtelen, hogy ők Pált nem csupán mint igehirdetőt ismerték, hanem mint mesterembert, mint üzletembert is. Látták mikor sátort csinált, mikor üzleteket kötött, ismerték magénéletét. És a keresztyén jellemnek bizonyára egyik legnagyobb diadala, ha meg tudja nyerni azt, aki veled egy tető alatt lakik és megfigyelhet szabad óráidban és otthonod megánéletében.

Ebben a fejezetben van feljegyezve az az érdekes történelmi adat is, hogy Klaudius császár Rómából a zsidókat mind kiűzte, vagy legalább is ki akarta űzni, bár néhányan átcsusztak hálóján; ez az üldözés vetette ezt az érdekes házaspárt Korinthausba és hozta össze Pál apostollal. Itt van elmondva a korinthusi gyülekezet keletkezése is, amelyre vonatkozólag Pál írta: „Én plántáltam, Apollós öntözött, de az Isten adja vala a növekedést."

Az igazságnak megfelelően mondhatjuk el arról a gyülekezetről, hogy viharban született és hogy ennek a viharnak, mint annyi másnak, középpontjában Pál állott. Az ő igehirdetése teremtette meg a gyülekezetet, és figyelemre méltó, hogy az újestámentomi gyülekezetek legnagyobb részét az igehirdetés

teremtette meg. Szövegünk szerint Pál apostolt egy égő meggyőződésnek kényszerítő ereje hajtotta erre az igehirdetésre.

A jó igehirdetésnek első feltétele.

Hadd említsem meg mindjárt az elején, hogy ez fejezi ki Jézus Krisztus szolgájának eszményi helyzetét és tapasztalatát és hogy abban az esetben, ha nincs legalább megközelítőleg abban a helyzetben, szolgálatának nem lesz sikere, kevés öröm vagy gyümölcs ered belőle.

Miben áll ez a helyzet? Hát, kell, hogy a lelkész az igének és ne csak a szavaknak embere legyen — jóllehet a stilus iránt sem lehet közönyös; azonban Spurgeon beszél valahol Blair prédikációinak „csiszolt nulláiról"; s az én lelkészkedésem kezdetén Blair prédikációi nagy divatban voltak. Egyetértek Spurgeonnal abban, hogy a stiluson kívül nem volt bennük semmi — elegáns gondolatok és csiszolt periodusok, de lényeg és tartalom nélkül. Sok szó, és jó hosszúak, de semmi ige. A lelkész nem rector — az efajta egyén rettenetesen fárasztó — hanem egy olyan szónok, akinek valami mondani valója van — olyan ember, akinek üzenete van, s az üzenet alatt valamely életbevágó és fontos igazságot kell érteni. A lelkész — Caryle szavaival élve — beszélő ember, nem csupán barátságos, kegyes, jóindulatu ember, aki mindenkinek jót akar és sok megfelelő képességgel rendelkező szociális munkás: de, ismételve, egy olyan ember, akinek üzenete van; ez jelent lelket, jelent látomást és jelent meggyőződéseket — nem véleményeket — és szövegük szerint, ahogyan én értelmezem, mély, égető meggyőződéseket; nem olyan embert, akinek üzenete van, hanem akit az üzenet tart hatalmában. Mert szövegünk szerint, Pálnak nemcsak hogy volt igéje, hanem ő volt az igéé, az ige kényszerítette, szorongatta, hatalmában tartotta. Pál apostolt az ige megragadta és hatalmába tartotta. A munka teljességében élő lelkésznek vigasztalan és sivár napjai azok, amikor semmi sem ragadja meg és amikor beszélnie kell élő ige nélkül. Aggodalmas napjai azok, amikor ide-oda futkos és ige után kutat — nem olyan ige után, amelyet ő ragadhat meg, hanem amely őt ragadja meg. Magasztos napjai azok, amikor tanulmányai, elmélkedései, vagy pasztorális ténykedése közben feltornyosúl előtte és hatalmába keríti egy ige és örvendezve és álmélkodva vitetik általa, kényszerítve, hogy tanúbizonyságot tegyen róla és szószólója legyen, amikor behódol az üzenetnek és elsodortatik általa; ahogyan mondják, hogy az írót magával ragadja az a képzelt alak, akit megteremtett, vagy amelyik azt kívánta tőle, hogy teremtse meg. Jeremiás próféta ezt így fejezi ki: „Mintha égő tűz volna szívemben, az én csontjaimban rekesztetve és erőlködöm, hogy elviseljem azt, de nem tehetem." Ez azt jelentette, hogy az igének kibeszélése gúnyt és szenvedést hozhat reá,

de hatalmában tartotta és kényszerítette a prófétát. Testvéreim, így van az, mikor valaki igazán prédikál, amikor valami nagy igazság vagy meggyőződés megragadja, ahogy Istennek a a pogány világra vonatkozó akarata meragadta Carey Vilmost és korának minden konok kálvinistája, valamint a megszentelt suszter felett gúnyolódó előkelőségek nem tudták elhallgattatni és azt a tűzet elfojtani, amely hatalmába ejtette és emésztette.

Ésaiás próféta ugyanezt más formában fejezi ki: „Így szólt hozzám az Úr erős karral"; és félre lökött minden más kart, amely gátolni vagy akadályozni akarta. Ilyen az az ember, aki így kiált fel: „Mindent kockáztatva is ki kell öntenem lelkemet," vagy, mint Pál apostol mondja: „Szükség kényszerít engem, — jaj ugyanis nékem, ha az evangyéliumot nem hirdetem." Boldog és irigylésre méltó az a prédikátor, bármilyen boldogtalanok is pillanatnyilag kiáltásai, akit Istennek üzenete tart hatalmában és aki behódolt az üzenet erejének és ellenőrzésének.

Reátok illhetik ez már most is és így volna rendjén, és így kell lennie, ha szolgálatotok valóban sikeres akar lenni; de ha így kell lennie, akkor nyitott szemmel és egész szívvel-lélekkel kell keresnetek az igazságot, mindig gondolkodva, lelketeket imádság és a lelki élet szorgalmas ápolása által állandóan Isten közelségébe tartva.

Más kényszerítő hatalmak.

Mert, másodszor: valami más kényszeríthet bennünket. Az ember vonakodik olyasvalamit mondani, ami hacsak látszólag is levon valamit Pál apostol nagyságából, de ez a megállapítás szabadságot ád arra, hogy arra következtessenek, hogy voltak idők, amikor az ige őt nem tartotta teljesen hatalmában. „Mikor megérkeztek Maczedóniából Silás és Timotheus, szorongatá az ige Pált." Úgy látszik, hogy azoknak megérkezése előtt nem. Korinthusi igehirdetése új lendületet és meggyőző erőt nyert barátainak megérkezése után. Kérdés tárgyát képezheti, hogy vajjon megelőzőleg volt-e valami más dolog ami Pált szorongatta és hatalmába tartotta. Talán aggodalom a maczedóniai gyülekezetek helyzete miatt. Vagy talán éppen a megélhetés gondja. Lehetségesnek lehetséges. Az apostol a filippibeliekhez írt levelében hálásan ismeri el azt a tényt, hogy amikor az evangéliom hirdetésének kezdetén Maczedóniát elhagyta, a filippibeliek részesek voltak vele a kölcsönös adásban és vevésben, mert küldtek neki szükségére. És én hajlandó vagyok azt hinni, hogy azok a szeretetadományok, amelyeket Silas és Timotheus hoztak neki a filippibeli gyülekezettől, s az a jó hir, hogy erősen állanak a hitben, súlyos aggodalmak terhétől sza-

badították meg az apostol lelkét és képessé tették arra, hogy teljes és osztatlan lélekkel álljon az ige szolgálatába.

Bármiként állott légyen is Pál apostol dolga, annyi bizonyos, hogy mi ilyen helyzetben vagyunk. Meg lehetünk győződve afelől, hogy ha valaki az igének hatásos hirdetője akar lenni, oda kell szentelnie egész lelkét, teljes szívét, minden ambicióját és buzgalmát. Ha közbejön valami, ami figyelmét vagy erejét megosztja, akkor az ige kárt vall és rövidséget szenved. Említsek egynéhány ilyen dolgot? Mindenekelőtt, hogy a fontosabbal kezdjem, megfoszthatják az embert szabadságától és örömétől és igehirdetésére árnyékot vethetnek a saját anyagi ügyei, s az azok felett való tépelődés. E világnak gondja elfojthatja az igét nemcsak a hallgatóban, hanem az igehirdetőben is és sok ember igehirdetése javult meg annak következtében, hogy emésztő anyagi gondjaitól megszabadult.

De vannak más, kevésbbé érdemes dolgok is, amelyek elhatalmasodhatnak felettünk. Életünknek mozgató rugójává válhatik az egyéni ambició. Pál ezt nem ismerte, de te talán ismered és az is ismer téged. Talán abba helyezzük ambiciónkat, hogy nevünk gyakran szerepeljen az egyházi sajtóban, vagy máshol; hogy hirnevet szerezzünk; hogy népszerű és talán kiváló szónokká legyünk. Hallottam olyan emberről, aki evvel a szándékkal végezte a kollégiumot. Hallgattunk embereket, akik azt a benyomást keltették, hogy önmagukat prédikálják. Szemmel láthatóan érdeklődnek az iránt, hogy az emberek hogyan vélekednek felőlük. Rettenetes valami, ha a lelkészi hivatalt arra használjuk fel, hogy a maguk hiuságát, büszkeségét vagy ambicióját legyezgessük. Az ilyesmi elzárja a kegyelem csatornáját és lehetetlenné teszi, hogy az ember Krisztus igazságának közvetítője, vagy az ő dicsőségének tükrözője legyen.

Az emberektől való félelem.

Közel áll ehhez az emberektől való félelem, amely az igehirdetőt sokkal gyorsabban megkörnyékezi, mint akárki mást. Biztosra veszem, hogy a nagy apostolnak egyik kisértése éppen ez volt. Nem egyszer kéri, hogy imádkozzanak érette, hogy bátran hirdesse az igét. Első levelében azt írja, hogy erőtlenség, félelem és nagy rettegés közt jelent meg közöttük. Nem ok nélkül részesül abban a látomásban, hogy megjelenik neki az Úr és így szól hozzá: „Ne félj, hanem szólj és ne hallgass: mert én veled vagyok és senki sem támad reád, hogy neked ártson." Megkockáztatom azt a véleményemet, hogy ebben a látomásban azért részesült Pál, hogy általa egy bizonyos hangulata ellensúlyoztassék és ezzel a véleményemmel nem követek el az ő irányában tiszteletlenséget, hanem önmagamat és titeket bátorítlak, és közelebb hozom az apostolt hozzánk, ha azt sejtetem, hogy miként egész életemben nekem, úgy őneki is küzdenie kel-

lett a félelemmel. Itt idézem még ugyanezen gyülekezethez intézett szavait: „Kívül harc, belül félelem; de az Isten, a megalázottak vigasztalója, minket is megvigasztalt Titus megjöttével."

A dolog úgy áll, hogy a rajta úrrá lett igét bátran és komolyan hirdetni annyit jelentett, mint provokálni a harcot. A kereszt igéje zsidónak és görögnek botránkozás és bolondság volt. Reá nézve belőle ellenségeskedés, szitkozódó üldözés és szenvedés származott. Azt hirdetni az embereknek, miként ő cselekedte, hogy a Názáreti Jézus a testben megjelent Isten, hogy az halottaiból feltámadott, hogy ő az emberiségnek elrendelt kormányzója és bírája, s hogy az egész világ meg fog hajolni hatalmának pálcája előtt, gyalázatot és megvettetést jelentett. A zsidónak türhetetlen eretnekség, a görögnek és rómainak hihetetlen babona volt. Testvéreim, ti is ki lehettek téve ennek a kisértésnek és próbának. A gondlkodás és az imádkozás bizonyos következtetésekhez vihet benneteket és bizonyos meggyőződések úrrá válhatnak felettetek. Korotok társadalmi életében vannak vonások, amelyek Krisztus tanításának tiszta és vizsgáló fényénél rosszak. Azonban szokásosak és kifizetődnek és mindenfajta tiszteletreméltó emberek gyakorolják őket; azonban rosszak. Vagy a bibliai tudomány és a theológia körében akad valami, ami kellően bizonyítva van és hozzá még életbe vágóan fontos. Botránykövéket távolít el olyan emberek útjából, akik hinni akarnak a Bibliában és akiknél az Isten jóságában és szeretetében való hit akadályokba ütközik. Azonban meggyőződéstek a saját körötökben nem divatos. Ha hirdetitek, akkor egynémelyek elidegenednek tőletek. Kellemetlenségeknek lehetnek kitéve. Lehet, hogy modernizmussal vádolnak meg benneteket az egyik oldalról; vagy maradisággal, elavultsággal a másikról.

Nos, mit fogtok cselekedni? Az a veszedelem kisért, hogy hallgatunk, hogy meggyőződésünket elfojtja a félelem, hogy a tettetés bűnébe esünk. Hogy inkább a félelemtől, mint az igazságtól irányíttatjuk magunkat, hogy opportunusokká és gyávákká leszünk. A nagy feladat már most az, hogy tiszta szívért imádkozzunk, hogy az önzésnek minden morzsájától megszabaduljunk, hogy meggyőződésünk felől teljes bizonyosságra jussunk és hogy inditékainkkal tisztába jöjjünk; azután ráemlékezzünk, hogy az igazság országát azok vitték előbbre a világban, akiknek volt bátorságuk kimondani a népszerütlen igazságot, akiknek volt bátorságuk — miként Pál apostol mondja — „engedelmeskedni a mennyei látásnak." Imádkoznunk kell, hogy szívünkben meglegyen az az igazságszeretet és emberszeretet, amely kiüzi a félelmet.

Az okoskodástól a bizonyságtételig.

Végül van versünkben egy másik kifejezés is, amellyel foglalkozni kívánok — ez a kifejezés: „bizonyságot tett." Az az igazság, amelyet Pál hirdetett, lehetett népszerütlen, hozhatott rá mindenféle bajt, ráhozhatta az emberek minden fajtájának megvetését és gyülöletét. Mindez mitsem változtatott azon a tényen, amelyet Jézus jelent. Pál apostol nem theorizált. Bizonyságot tett. Látta Jézust és ismételten hallotta szavát. Hatalmas lelki tapasztalatokon ment át. Jézus azt tette érte, amit egyedül csak Isten cselekedhetett meg és sokkal több volt az ő számára, mint amit emberi nyelv kibeszélhet.

Engem nagyon érdekel ennek a passzusnak szóhasználata. Előttem jelentőségteljes. Mielőtt Silás és Timotheus megérkeztek, Pál apostol „vetekedett és meggyőzött." Ez ellen senkinek sem lehet kifogása. Valamennyien magunkévá tehetjük ezt a módszert. Azonban mélyebb hangot ütünk meg, mikor azt mondjuk „bizonyságott tett." Az előbbi esetben lehetséges, hogy elméletekkel bajlódunk. Az utóbbi esetben tapasztalatokkal, konkrét tényekkel van dolgunk, azzal foglalkozunk, amit láttunk és hallottunk. És ha szabad így fejezni ki magamat, ez az igehirdetésnek legmélyebb fajtája és legbiztosabb módja az emberek megnyerésének. Nem puszta spekulativ és okoskodó, hanem bizonyságtevő igehirdetés. Ebben megvan a realitás jellege. Ha valaki meg tudja mondani embertársainak nemcsak azt, hogy ki volt Jézus Krisztus, vagy kicsoda Jézus Krisztus a legbölcsebb gondolkodók és a legdivatosabb regényirók szerint, hanem azt is hogy kicsoda Jézus Krisztus őneki magának és mit tett őérette magáért. Természetesen a csalatkozás itt sincs kizárva. Lehetséges, hogy az illető igehirdető hallucinációkban szenved. Lehet, hogy csak képzeli, hogy kijelentésekben részesült; és az ember köteles minden meggyőződését alávetni a Jézus Krisztus szavaiban és tanításában foglalt próbának. Mária a skótok királynője így szólt Knox Jánoshoz: „Te ezt tanítod, a római egyház megint mást tanít; melyiket higyjem el?" És Knox János válasza figyelemre méltó: „Egyiket se higyje asszonyom; Istennek higyjen, aki igéjében szol hozzánk, s ha mi nem egyezünk azzal, akkor egyikünknek se higyjen." Ennek az értelme pedig az, hogy minden kijelentést és meggyőződést Krisztus lelkének és tanításának fényénél kell megvizsgálnunk.

Valóban Testvéreim, az az igazság, amelynek uralkodnia kellene felettünk és amelyről bizonyságot kellene tennünk, olyan csodálatos, hogy mellette minden más jelentéktelenné törpül. Nem csekélyebb az, mint a világ hatalmas Teremtőjének specifikus és személyes szeretete minden egyes ember iránt. Szeretet, amelyben végtelen morális hév van, amely közösséget keres minden emberrel és azt akarja, hogy minden embert a

saját képére és hasonlatosságára formáljon át. Ez a szeretet lesz nyilvánvalóvá az inkarnáció nagy tényében és a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, feltámadásában és tanításában. Kérdéses lehet, hogy mi ezt a szeretetet elég elvenen ralizáljuk-e. Ha igen, ha annyit elmélkedtünk rajta, hogy beleivódott tudatunkba, ha ehhez a szeretethez az ámuló apostol szavaival örvendezve tehetjük hozzá: „szeretett engem és önmagát adta értem," akkor bizonyára foglyul ejt és hatalmában tart bennünket. Akkor az igét az őszinteségnek és rábeszélésnek olyan buzgóságával és szenvedélyével hirdetjük, hogy az emberek szíve, lelke és tudata felgerjed és megnyerjük őket és hinni fognak a Jézus Krisztusban, aki bennünket megváltott és reánk bizta evangéliumának hirdetését.

Fordította: *N. K.*

III. Képek és idézetek a szentíráshoz.

1. **Ujév u. vas.** ev. Máté 2, 13—23. Alig hangzott el Betlehem mezején az angyalsereg örömèneke, alig tértek — megnyugodva, kötelességeiket teljesítve jól eső érzéssel — a napkeleti bölcsek ismét vissza otthonukba, az örömének közé a fájdalom hangja vegyült, a „tündöklő hajnali csillag" fölé sötét árny lopódzott, a gyermek Jézus nagy veszélybe került. A világi hatalmát féltő Heródes halálra kereste a gyermeket. És felhangzott Betlehem és környékén az anyák sírása, kisdedek síkoltása, melynek következményét a költő így fejezte ki:

„Ime a szép tavasz kiesett az évből,
Egy nemzedék holt ki az emberíségből,
Nyugszik temetőben:
Serdül Betlehemnek, felnő számos ifja:
De egynek se lészen születése napja
E két esztendőben." (Arany: Rachel síralma.)

A mennyei Atya azonban gyermekeit elveszni nem engedi. Őrzi, védi, megmenti azokat kik hozzá kiáltanak, még azokat is kik a veszélyt nem is sejtik. — És ime megjelenik az Úrnak angyala Józsefnek álomban és monda: Kelj fel vedd a gyermeket és annak anyját és fuss Egyptomba és fölkelvén vevé a gyermeket és annak anyját és **Egyptomba távozék"** ... majd pedig Galilea vidékére a kis **Nazaretbe.**

Jézusnak útja ezer veszély és tövis közt Egyptomba, a szolgaságba, a megaláztatásba s innét a kis lenézett, de illatos virágkoszoruktól körülvett Názáretbe vezetett, a honnét még Nathániel sem várt semmi jót, mégis ime Isten és embe-

rek előtt való kedvességben ott nevelkedett, onnét indult megváltói útjára, az, a ki a világ Üdvözítője és Szabadítója lett.

Jézust követő tanítványainak is útja először Egyptom, azután Názáret. Először a megaláztatás, azután a fölmagasztaltatás.

Békességben ünnepeltük meg nem rég családi és szűkebb baráti körben a szent karácsonyi ünnepeket, majd boldog örömmel köszöntöttük az újévet. De íme hétköznapi gondok nehezednek ismét reánk. S magunk, családunk hazánk jövője miatt aggságoskodunk. Az egyptomi szolgaság, a küzdelem, a megaláztatás, kik Krisztus követőinek tartjuk magunkat, nem fog most sem elmaradni. Sőt az élet-halál harc kemény ideje, a bűn megtörése az Igazság kiküzdése még csak ezután következik. Bizzunk az Úrban, ki hű gyermekeit imádkozó és dolgozó népét elveszni nem engedi. Heródes meghalt, a gazság sem tart örökké, sem ártatlanok kínzása, sem bűnmarta szívek sóhajtása, sem felnégyelt országtagok síkoltása. A mit az emberek gonoszul kigondoltak és elrontottak, azt a mennyei Atya ismét jórafordítja. A mint a Betlehemi vérfürdőben ártatlanul kiszenvedett kisdedeket az Úr egyszülött fiának a „názáreti"-nek, a Megváltónak küldésével egy dicsőbb élet, az örök élet részére mentette meg, úgy menti meg most is benne bízó gyermekeit, népét, egy szebb jövendő számára. Azért mondja a nagy magyar költő Arany János Rachel siralma c. költeménye két utolsó versében:

„Hah, de mily panasz, hogy e kor méhe meddő!
Ime, látok, látok ... megnyílt a jövendő
Távolban, közelben:
Kiről annyi jósnak zenge ihlett szája
Megszületett, érzem, Judának királya
Kicsiny Betlehemben!

Zsarnoki féltésed vérengzése volt ez:
De tudd meg, de tudd meg, vérszopó Heródes,
Hogy ő nincs elveszve!
Napjaid számítván, megifjúlt az idő,
És, kitől rettegsz, nem féli fegyvered ő,
Az **Ige** az **Eszme!**"

2. Szentírásbeli alapja és oka van annak, hogy a ker. gyülekezetnek vagyis egyháznak joga és hatalma vagyon minden tan felett itélni és tanítót meghívni, alkalmazni és elmozdítani. De hol van és mi a ker. gyülekezet? Azon lehet legbiztosabban megismerni a keresztény gyülekezetet, ahol a tiszta evangélium predikáltatik. Mert mint a sereg zászlaján, mint biztos jelen megismerhetjük, micsoda úr és micsoda sereg van

a táborban, éppen úgy lehet biztosan megtudni az evangéliomon, hol van Krisztus és az ő hiveinek tábora. Ezt pedig Isten megérteti velünk Ezsias 55, 10—11. ver. (Luther „A keresztény gyülekezet jogáról és hatalmáról.")

3. „Mivel felelsz majd, hogyha egykoron
Az, aki küldött, számadásra von?
Ha mondja majd: „Nézz arra lefelé,
Amerre tetted útadat,
Jól látszik, hosszú sivatag...
A rád bizott földet nem miveléd!"
Föl, föl, barátom! drága minden perc,
A föld futó csillagjai vagyunk.
Csak addig élünk, míg leszaladunk;
Maholnap a bíró előtt lehetsz."
(Petőfi: Adorján Boldizsárhoz.)

4. „Egy szempillantásnál mi rövidebb?
Ember barátom, a te életed,
Rohanva jö az idő s elrohan,
Egy kezében bölcsőd pólyája van
S másikban koporsódra szemfödél."
(Petőfi: Az ember.)

„A szenvedés jó szónok: megtérített sokakat, kik már senkire se hallgattak. Olyan, mint a pusztában kiáltónak szava, ki az Úr útját készíti elő. Az ő vezetése, támogatása nélkül sokan nem találtak volna „haza." A fájdalom bús éjszakáján át értek sokan a hit fényes napjához. Mikor egészen besötétedett, akkor gyúlnak ki a fényes csillagok." (Keppler: A szenvedés iskolája.)

6. „Ha a vihar valami hajót a végtelen tengerre dob, a hajós sokszor oly szigetet fedez föl, melyről a térkép addig mitse tudott. A lelki viharban már sok ember fedezte fel önmagát, lelkének mélységeit, ahová azelőtt soha le nem szállt; ráakadt feldolgozatlan kincsekre, melyeket neki kell napvilágra hoznia. Némely ember szenvedés nélkül meg sem ismerné a saját erőit, a maga egész valóját." (Keppler: A szenvedés iskolája.)

7. „Mulandóság a királyok királya,
Ez a világ az ő nagy palotája.
Sétál föl és le benne,
S nincs hely, hová ne menne;

S hová belép, amire hág,
Minden pusztít: körüle fekszenek
Szétszórva: eltört koronák,
Hervadt virágok, megrepedt szívek."
(Petőfi: Mulandóság.)

8. „Ha beletekintünk a mindennapi életbe, lépten-nyomon találkozhatunk olyanokkal, akik örökösen csak panaszkodnak és nincs semmi, ami miatt ne elégedetlenkednének. Teljes az elégedetlenség az emberek közt a rossz idő, rossz cselédek, rossz egészség, rossz üzlet, rossz szomszédság, hálátlan gyermekek, megbizhatatlan munkások stb. miatt. De mily ritkán akadunk olyanra, aki saját maga miatt elégedetlen, aki amiatt szomorkodnék, hogy ő olyan, amilyen, aki rettegne bűnei miatt, aki kiengesztelődésért, tisztulásért kiáltozna egész lelkével, mint ahogy a szarvas kiált a friss forrásvíz után. Az ilyen emberek olyanok, mint az oázis e világ sivár pusztaságban . . ." (Funcke: Reisebilder u. Heimatklänge.)

9. „Most, midőn emlékeimet összeírom, látom, mennyi nyomorúság nehezedik az ember életére; alig marad annyi időnk, hogy könnyeinktől nedves kendőink megszáradhassanak. És mégis viselni kell az életet, emelkedett lélekkel, felemelt fejjel Isten, a kötelesség és az eszmények nevében." (Gróf Zichy Géza: Emlékeim.)

10. **Jézus** az az ősközet, a melyen a biblia megnyugszik. Ide kell visszatérni, ha megakarjuk találni azt a megnyugvást, a mit elrabolt tőlünk a borzasztó gonosztevőnek, a háborúnak idegrendszerünkben levő újjlenyomata. (Hegedüs Lórántnak 1925. dec. 5-én a Prot. Irod. Társaságban „Krisztus szerepéről Magyarország és Európa feltámadásában" előadásából.)

11. Magyarország feltámadását a nagy egyházaknak kell megkezdeni. Katholikus, zsidó, protestáns egyházaknak a nemzeti külpolitikai szempontból fontos szerepe lehetne. Oly közös munka van előttünk, hogyha ezt felismerjük, akkor minden felekezeti surlódás eltünik Magyarországon. Amit azonban a katolikusok megtehetnek nem tudják megcsinálni sem a zsidók, sem a protestánsok, a mit a zsidóság megtehet Magyarországért, azt nem tudják megcsinálni sem a katolikusok, sem a protestánsok, **a mit mi tehetünk,** azt nem tudja megcsinálni más.

A protestantizmus kötelessége az, hogy az emberi lelkek előtt fölnyissa Jézusnak egész **szeretetét,** belekapcsolódjon a győztes nagy prot. államokba Angliába és Amerikába, keresse a kapcsolatot az angolszász és német nemzettel, mely prot. államokba belekapcsolódás által tudjuk csak feltámasztani Magyarországot. (U. o.)

IV. Irodalom és művészeti

1. „Evangélikus Családi Lap.“ Szerkesztik Kemény Lajos ig. lelkész és Dr. Mikler Károly. Kiadja a pesti ev. magyar egyház. Szerk. IV. Deák-tér 4. sz. Kiadóh.: VI., Horn Ede-u. 9. sz. Megjelenik jul. és aug. Kivételével minden vasárnap. Előf. félévre 20.000 kor. Egyes szám ára 1000 kor.

2. „Jöjjetek én hozzám“. Egyházi és politikai hetilap. Laptulajdonos: Bányai ev. egyházker. Szerkesztik: Dr. Varsányi Mátyás és Kálmán Dezső. Szerk. Bpest, I. Verbőczy-utca 28. Kiadóhivatal: IV. Deák-tér 4. sz. Előf. ára egész évre 10.000 K.

Örömmel üdvözöljük e két ev. vallásos néplap megjelenését, melynek első évfolyam első száma mindegyikébe Raffay Sándor dr. ev. püspök írta a tőle megszokott rövid, de színes biblikus szavakban a vezércikket. — Adja Isten, hogy e lapoknak is sok buzgó olvasója, előfizetője legyen!

HIRDETÉSEK.

Evangélikus Testvérek

pártoljátok a „Luther Társaság“

könyvkereskedését.

Ujonnan megjelent és raktáron levő könyvek:

Büchler S., Az ifjukor lelki élete	70 000 K
Carlyle, Hősökről 2. kiadás	70.000 K
Dános A.--Kovács G. A szociálls eszmék fejlődése	84.000 K
Gobineau, Renaissance 3 kiadás	70.000 K
Imre Sándor, A családi nevelés főkérdései	45.000 K
Lagerlöf, Két Krisztus legenda	21.000 K
Papini, Krisztus története 3. kiadás, kötve	147.000 K
Rákósi Jenő, A tragikum, kötve	49.000 K
Ravasz László, Gondolatok 3. kiadás, kötve	60.000 K
Stalker, Fájdalom embere	77.000 K
Windelband, Preludiumok (Mi a filozófia)	77.000 K

Kaphatók a Luther Társaság könyvkereskedésében, Budapest VIII., Szentkirályi-u. 51.a.

Alapittatott 1816.

Seltenhofer Frigyes Fia

Hazánk legelső és legrégibb harangöntődéje

m. kir. udvari harangöntők, SOPRON.

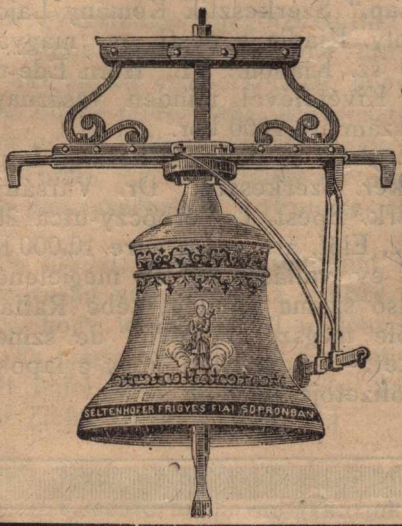

Ajánlják a t. hitközségek és községeknek legfinomabb harangércből öntött templomharangjaikat, bármely nagyság és zengzetben, előre meghatározott hanggal. Repedt harangok átöntését, legujabb szabadalmazott öntött vagy kovácsolt vasból készült huzókészülékeket, forgatható ékszerkezettel. Régi mód szerin felszerelt harangok uj vasszerkezetü koronára való átszerelését. — Kovácsolt vasból készült szabadon álló vagy fekvő szerkezetü tüzmentes harangállványokat

10 évi jótállás!

Előnyös feltételek!

HA SZÉPENSZÓLÓ

HARANGOT

AKAR RENDELNI FORDULJON AZ

ECCLÉSIA HARANGMÜVEKHEZ

Budapest VI. Tüzér-u. 13-17. szám.

Telefon: József 152—15, József 148—24, József 148—25.

Tiszta fémből, hangvilla szerinti pontossággal, messzehaló és sokáig búgó harangokat bármely súlyban és hangnemben 6 hét alatt szállit. — Rendelések felvételére kérjen díjtalan szakértői kiszállást.

A „Hangya" Termelő Értékesitő és fogyasztási Szövetkezet A Magyar Gazdaszövetség Szövetkezeti Központja,
BUDAPEST, IX. Közraktár-ucca 32—34. sz.

A gazdasági megerősödésnek, a földmivelés és kisipar boldogulásának, az ország régi erejében való talpraállitásánál legbiztosabb eszköze a szövetkezeti szervezkedés.

A „Hangya" központ alaptőkéje jelenleg 17.000.000.000 korona.

A „Hangya" szövetkezetek száma Csonkamagyarországon 1950.

1924. évfolyamán a „Hangya" szövetkezeteknek szállitott gazdasági és háztartási cikkek értéke 550 000.000.000 korona.

Magyarország megujhodásának és gazdasági függetlenségének tesz szolgálatot minden magyar, aki „Hangya" üzletrészeket jegyez Egy drb. üzletrész 12.000 korona.

Kormányrendelet értelmében a „Hangya" központ a szövetkezetek utján áruelőlegbetéteket is elfogad tagjaitól, könyvecskék ellenében, a legkedvezőbb kamatoztatás mellett.

Folyószámlabetéteket is elhelyezhetnek a tagok, a Hangya központnál igen kedvező feltételek mellett. Hosszabb időre lekötött összegek után magasabb kamat jár.

A tagok idegen pénznemekben fekvő tőkéit megőrzésre átveszi a „Hangya" központ s utánuk előnyös kamatot fizet.

Hamerli József

vasnagykereskedő

Pécs, Király-utca 9. szám alatt.

Telefonszám 3. és 888.

Cement, betonvas, vasgerendák.

Konyhafelszerelések.

*Épület vasalás. :: Kertészeti cikkek.:: **Mezőgazdasági gépek,** gépolaj, gépzsir, S K F golyós csapágyak.*

Tejgazdasági felszerelések, gépek.

UJ DUNÁNTÚLI ÉNEKESKÖNYV.

Fekete félvászonkötésben	K 56.000·—
Fekete egészvászonkötésben	„ 70.000·—
Celluloid kötésben (fehér fekete szinben .	„ 224.000·—
Legfinomabb párnázott bőrkötésben . .	„ 308.000·—

Dr. Raffay Sándor püspök

IMAKÖNYVE.

Kis alakban:

Fekete félvászonkötésben	K 56.000·—
Fekete egészvászonkötésben	„ 63.000·—
Párnázott egészvászonkötés, aranymetszes tokban	„ 140.000·—
Fehér csontutánzatu kötés, aranymetszés tokban	„ 196.000·—
Legfinomabb párnázott bőrkötésben, aranymetszés tokban	„ 224.000·—

Nagyobb alakban, szines keretnyomással:

Fekete félvászonkötésben	K 70.000·—
Fekete egészvászonkötésben	„ 77.000·—
Párnázott egészvászonkötés, aranymetszés tokban	„ 168 000·—
Fehér csontutánzatu kötes, aranymetszés tokban	„ 224.000·—
Legfinomabb párnázott bőrkötés, aranymetszés, tokban	„ 252.000·—

KÓKAY LAJOS könyvkereskedése

Budapest, IV., Kamermayer Károly-u. 3. (20. sz. bolt.)

Nyomatott a Dunántúl könyvkiadó és nyomda részvénytársaságnál, Pécs.